

DZIENNIK ZARZĄDU MIEJSKIEGO w ŁODZI

WYCHODZI 15 KAŻDEGO MIESIĄCA

WYDAWCA: ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ŁÓDŹ, PLAC WOLNOŚCI NR. 14, POKÓJ NR. 14, TELEFON 218-03

PRENUMERATA:	
kwartalnie	Zł. 3.—
półrocznie	" 6.—
rocznie	" 12.—
pojedynczy zeszyt	" 1.—

CENY OGŁOSZEŃ:	
1 strona przed tekstem	Zł. 150.—
$\frac{1}{2}$ " " " "	80.—
1 " za tekstem	100.—
$\frac{1}{2}$ " " " "	60.—
drobne po 10 groszy za wyraz.	

Treść zeszytu 5-go z dnia 15-go maja 1936 r.

1. Sytuacja Łodzi w przededniu sezonowych prac letnich 1936 roku (Przemówienie p. Prezydenta Miasta, wygłoszone przez Radjo w dniu 6 maja 1936 r.)	503
2. Inż.-arch Karol Kopeć: Aktualne zagadnienia budowlane w Łodzi	515
3. Inż.-arch. Wacław Leyberg: Realizacja postulatów urbanistycznych, dotyczących przemysłu	519
4. Prof. Kazimierz Twardowski, laureat miasta Łodzi	527
5. Sprawozdanie Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu w Łodzi za czas od 1 września 1919 r. do 1 grudnia 1935 roku	531
6. Kanalizacja, Wodociągi, Regulacja rzek	537
7. Program prac Wydziału Plantacyj na rok 1936	542
8. Protokół 9 posiedzenia Rady Przybocznej przy Tymczasowym Prezydencie m. Łodzi z dnia 2 kwietnia 1936 r.	544
9. Protokół 10 posiedzenia Rady Przybocznej przy Tymczasowym Prezydencie m. Łodzi z dnia 25 kwietnia 1936 r.	570
10. Wykonanie budżetu Zarządu Miejskiego w Łodzi za miesiąc kwiecień 1936/37 roku	576—577
11. Sprawozdanie finansowe Zarządu Miejskiego w Łodzi za czas od 1—30 kwietnia 1936 r.	578
12. Kronika: I. Ogólna. II. Z życia Samorządu Miejskiego w Łodzi	582
13. Nekrolog	582
14. Ruch służbowy pracowników etatowych Zarządu Miejskiego w Łodzi za miesiąc kwiecień 1936 r.	582
15. Okólnik	584
16. Ogłoszenia	584

JÓZEF PIŁSUDSKI mówi:

„Gdy sobie przypomnę obraz Polski, wyglądającej wśród ciężkiej wojny jak nędzarz obdarty i wyzuty ze wszystkiego, nie mogę, moi panowie, oprzeć się uczuciu dumy, że to przemijające jakoby państwo zwycięsko wyszło ze wszystkich prób, przełamując tyle przeszkód, postawionych na drodze jego rozwoju. Nietylko zwycięsko zakończyliśmy wojnę, posiadamy nietylko wojsko, którego nam nieraz zazdrozczą. Więc czyż można przypuszczać, że Polska, wychodząc zwycięsko z tak ciężkiej próby, przełamując ciężkie nieraz przeszkody nie będzie dawała sobie rady w łatwiejszych warunkach?

Nie, moi panowie!”

28 sierpnia 1922 roku.

SYTUACJA ŁODZI W PRZEDEDNIU SEZONOWYCH PRAC LETNICH 1936 ROKU.

(PRZEMÓWIENIE PRZEZ RADJO W DNIU 6 MAJA 1936 ROKU).

Ująć w 15-minutowem przemówieniu sytuację Łodzi — to tempo już nie amerykańskie, a łódzkie. Będę więc mówić w skrótach telegraficznych, gdyż za swój obowiązek uważam przedewszystkiem osobiste informowanie społeczeństwa. Staram się je wypełnić najsumienniejszą przez prasę, przez nerwową prasę, która bardzo często nie chce oczekiwać na fakty, a lubi przewidywania. Skwapliwie więc i ze szczególną wdzięcznością skorzystałem z uprzejmości Dyrekcji Fali Łódzkiej, p. dyr. Pawłowicza, którego inicjatywie zawdzięczam możliwość dzisiejszych informacji.

Parę uwag wstępnych na początku o trudnościach gospodarczych.

Gdy przed stuleciem Warszawa była stutysięczną stolicą — Łódź była małą wioską. Gdy Warszawa pozostawała stolicą, rozwijając się normalnie przez przyrost ludności i przyłączanie przedmieść — Łódź w tempie amerykańskim wzrastała dzięki budowie fabryk i przez napływ ludności, a motywy gospodarcze rozwoju przemysłu były nieomal jedyną i wyłączną troską organizmu łódzkiego.

Wszystkie inne zainteresowania (nawet polityczne) stały na drugim planie, a sądząc z bezplanowej urbanistycznie zabudowy miasta, zainteresowania rozwojem miasta były na planie ostatnim.

Wybudowano sobie wąską i długą „city“ — ulicę Piotrkowską — i budowano wzdłuż niej fabryki, rzeźnię, gazownię i t. p. w takiej bliskości, że dziś te zakłady są nieomal w centrum miasta.

O ile założenie dawnego osiedla rękodzielniczego było opracowane zgóry przez ówczesne polskie władze państwowe i było logiczne i celowe, o tyle rozrastająca się w szybkim tempie Łódź przemysłowa za czasów zaboru rosyjskiego nie miała opracowanego planu zabudowania i budowała się bez programu.

Stąd dzisiejsze kłopoty gospodarzy miasta, stąd ten chaos, z którego wybrnąć trzeba, za który zapłacić trzeba dziesiątkami lat pracy.

Stąd trudności opracowania szczegółowego planu zabudowania, ustalenia miejsc naszej pracy, naszego zamieszkania i naszego wypoczynku. Stąd trudności planu regulacyjnego miasta, trudności komunikacyjne (przebijanie arterji, wykup placów, konieczność burzenia domów i t. d.).

Jeżeli do tego dodamy, że samorząd jest skrępowany takimi warunkami gospodarki, jak specjalne dla Łodzi zagadnienia opieki społecznej i zatrudnienia bezrobotnych, jak ogólne dla miast ograniczenie wpływów z komunalnych danin przy jednoczesnem przerzucaniu na barki samorządu coraz to większej ilości funkcij społecznych i poruczonych — to zadania samorządu łódzkiego należą do bardzo ciężkich mimo wiązanej z trudem równowagi budżetowej.

Gospodarka ta byłaby łatwiejszą, gdyby źródła dochodowe Państwa i Samorządu były ustawowo ściśle rozgraniczone. Ku temu się zbliżamy, ale tymczasem skutkiem ograniczeń dochodów miasta — Łódź poniosła roczny ubytek na dochodach około 3½ miliona. Prawda — Państwo subsydjuje miasta kredytami, ale mimo to, a może i przez to w gospodarce samorządowej jesteśmy jeszcze dalecy od ideału.

W Łodzi — osiągnięte wyniki nie przestraszają nas, każą nam dążyć do ciągłego postępu, do szukania coraz to nowych dróg i rozwiązań, bo znajdujemy się w wyjątkowych warunkach. Składają się na to warunki natury lokalnej z jednej, a z drugiej strony — warunki ogólnej konjunktury państwowej, no i światowej. Samorząd polski musi odrabiać wiekowe bezprzykładne zaniedbania za-borców.

Każdemu mieszkańcowi Łodzi znane są braki urządzeń dobra publicznego — nie będę ich wyliczał. Ale dlatego właśnie odrabianie tych zaniedbań przybierać musi takie tempo, że niepodobna nieomal sprostać mu finansowo. Drugim warunkiem lokalnym — to struktura ludnościowa. Przecież 60% ludności — to uboga ludność robotnicza. Świadczenia tej ludności na rzecz gminy minimalne, potrzeby publiczne — olbrzymie. Żadne miasto w Polsce niema tak wielkich potrzeb w świadczeniach na rzecz ludności w dziedzinie opieki społecznej, zdrowia publicznego i oświaty oraz łagodzenia bezrobocia. Mieszkańcy innych miast w większej mierze zaspakajają swoje potrzeby w drodze prywatnej. W Łodzi potrzeby ludności stają się publicznymi — musi je zaspakajać gmina. I choć maleją dochody gminy — a wzrastają wydatki na rzecz ubogiej ludności — gmina je zaspakaja.

Trochę o finansach.

Miarą sytuacji miasta — są jego dochody zwyczajne. W roku 30/31 mieliśmy dochodu 56½ miliona, w ubiegłym zaś 35/36 roku mogliśmy zapreliminować zaledwie 24 miliony. Spadek — 54,6 0/0.

W zamierzeniach na rok bieżący 1936/37 nie posuwamy się wzwyż, idąc po linii polityki Rządu.

Wprawdzie rządowa polityka gospodarcza z pewnością da pożądanę wyniki w postaci ożywienia życia gospodarczego i zwiększenia dochodu społecznego, ale równocześnie idzie ona w kierunku zmniejszenia ciężarów publicznych, obciążających ludność, a więc i ograniczenia dochodów miasta. Stąd w niektórych pozycjach dochodu z danin publicznych mamy straty.

Zamierzenia tego roku obniżyliśmy o około 800.000 zł., prelinując 25.200.000 zł., a przy ostatniej korekcie dochodów idziemy, nie licząc na wydatną pomoc Kom. Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego na 22.550.000 zł.

Cyfry absolutne budżetów niewiele nam jednak powiedzą. Weźmy cyfry względne. Za podstawę bierzmy wysokość zwyczajnych wydatków na głowę mieszkańca. Liczby biorę z 35/34 roku według danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Otóż — Łódź wydatkowała na głowę mieszkańca 37,68 zł., akurat tyle, ile wypada przeciętnie na jednego mieszkańca we wszystkich miastach Rzeczypospolitej, nie wyłączając najwięcej zapadłej mieściny.

W grupie miast ponad 100.000 mieszkańców wydatki te wynoszą przeciętnie 59,65 zł. na głowę. Już tu widać upośledzenie Łodzi. Ale i to niemiarodajne. Łódź liczy przecież zgorą 600.000 mieszkańców. Takiej klasy miast niema — Łódź jest unikatem, drugim i jedynym pod tym względem miastem w Państwie. Powyżej tylko Warszawa — 1.200.000 mieszkańców.

Przypomnę wydatki większych miast:

Warszawa	wydaje na głowę mieszkańca	—	78,86 zł.
Poznań	„ „ „ „	—	77,04 „
Kraków	„ „ „ „	—	76,09 „
Katowice	„ „ „ „	—	69,22 „
Bydgoszcz	„ „ „ „	—	55,69 „
Lwów	„ „ „ „	—	52,24 „
Łódź	„ „ „ „	—	37,68 „

Poniżej Łodzi stoi tylko Częstochowa i Wilno. Łódź więc ma bardzo ograniczone możliwości zaspakajania zwyczajnych i tylko bieżących potrzeb gminy.

A przecież Łódź znaczną część dochodów zwyczajnych przeznaczala na wydatki nadzwyczajne!

Tak było — w niektórych latach. Ale właśnie w 33/34 roku wydatki zwyczajne już przekraczały dochody. Przyczyna tkwi w czem innym, mianowicie w strukturze podatkowej i głównie w małych dochodach z przedsiębiorstw.

Wpływy roczne z podatku na jednego mieszkańca wynoszą:

w Katowicach	—	50,82 zł.
w Warszawie	—	38,04 „
w Krakowie	—	32,36 „
w Poznaniu	—	51,51 „
w Łodzi	—	28,41 „
w Lwowie	—	26,65 „
w Bydgoszczy	—	21,42 „

Wydatniejszą zwykłą wykazują tylko Katowice. Pozatem we wszystkich miastach różnicę między dochodami z podatków, a wydatkami zwyczajnymi pokrywają w przeważnej mierze dochody z przedsiębiorstw. I one to właśnie dają tym miastom przewagę w wydatkach zwyczajnych w porównaniu z Łodzią.

My nie mamy jeszcze przedsiębiorstw własnych w całym tego słowa znaczeniu. Może nim być jedynie Gazownia, którą miasto wykupiło po ukończeniu okresu koncesyjnego, i ta była tak zdewastowana, że teraz wszystkie swoje zyski musi wkładać w zmodernizowanie urządzeń, od nowej zupełnie piecowni poczynając.

Takie lukratywne monopolistyczne przedsiębiorstwa, jak elektrownia, tramwaje, rzeźnia, trwają jeszcze w okresie koncesyjnym. Posiadają przytem niekorzystne dla miasta koncesje, które przysparzają nam dużo ciężkich kłopotów, z którymi musimy prowadzić długotrwałe i kosztowne procesy, jak nprz. niedawne zlikwidowane procesy z Rzeźnią Bałucką. Z tego też powodu mamy drogi prąd, drogą i niedogodną komunikację, drogi ubój. Z tego też powodu w najbliższym czasie Zarząd Miejski przystąpi, korzystając z uprawnień, do wykupu Rzeźni Miejskiej.

Inne przedsiębiorstwa, które miasto powołało do życia, są tego rodzaju, że przy najlepszej gospodarce będą dawały deficyty, o ile nie zajdą nadzwyczajne okoliczności (nprz. oddłużenie, nad czem Zarząd Miejski pracuje).

Osiedle Montwilla-Mireckiego — w samej tylko obsłudze zaciągniętego na budowę zgórą 11-miljonowego kredytu daje

ostatnio 25.000 zł. deficytu, pomimo przeprowadzonej ostatnio bardzo korzystnej konwersji i niższego oprocentowania. O oprocentowaniu zaś i amortyzacji włożonego ponadto własnego kapitału miasta w kwocie zł. 9.000.000.— niema mowy. Tylko oddłużenie przez Komisję Oddłużeniową Miast oraz wynajem mieszkań lokatorom, posiadającym zawsze stałe zarobki, może wyratować miasto z deficytu na osiedle. Kroki w obu kierunkach poczyniono.

Ma ją t e k R s z e w, zakupiony z pokładami gliny za pożyczkę w kwocie zł. 1.200.000.—, za ledwie równoważy koszty prowadzenia gospodarstwa rolnego, nie dając nic na obsługę pożyczki. Miała tam powstać klinkiernia. Obecnie prowadzone są szczegółowe badania, będzie zarządzony próbny wypał około 50.000 sztuk klinkieru z próbek gliny, pobranych w Rszewie. Rezultaty wypału i rodzaj klinkieru zadecydują ostatecznie o wartości Rszewa, jako przedsiębiorstwa.

Parcelacja Łagiewnik — oczekuje konjunktury. Narazie Łódź zdobyła t. zw. „autostradę” i miejsce wygodnych wycieczek latem.

Kanalizacja i wodociągi w budowie. Z biegiem lat przedsiębiorstwem we właściwym tego słowa znaczeniu będą jednak tylko wodociągi, kanalizacja zysków nie da. Ta wielka, niezbędna i pożyteczna inwestycja przez szereg lat wymagać jeszcze będzie stałych pożyczek, zmniejszać będzie zdolności finansowe miasta i jego sytuację materialną.

To wszystko sprawia, że największe i jedyne po Warszawie miasto w Polsce posiada najmniejsze dochody z przedsiębiorstw:

W Poznaniu	dochód z przedsiębiorstw na 1 mieszk.	wynosi	22,06 zł.
„ Bydgoszczy	„ „	„ „	19,87 „
„ Krakowie	„ „	„ „	17,75 „
„ Warszawie	„ „	„ „	15,75 „
„ Lwowie	„ „	„ „	15,08 „

a w Łodzi — niespełna 6 zł. (5,99 zł.).

A obok tego mamy największe dopłaty do przedsiębiorstw i pokrywanie deficytów.

Kraków nprz. nic nie dopłaca, w innych miastach dopłaty wynoszą od 5—16 0/0 dochodów z przedsiębiorstw, a w Łodzi 65 0/0 dochodów ze wszystkich rentujących się przedsiębiorstw pochłaniają dopłaty do deficytowych.

Dział przedsiębiorstw, który tak znakomicie wspiera inne miasta, dopiero po wykupie istniejących koncesyj i likwidacji deficytowych — może nam pomoc okazać.

Miarą zdolności kredytowych miasta są jego dochody i majątek. Normalnie jest dopuszczalne zadłużenie w wysokości 50% majątku. Do tej granicy Łódź jeszcze nie doszła i wysiłki Zarządu Miejskiego idą w kierunku zmniejszania tego zadłużenia.

Stan majątku trwałego gminy na 1 stycznia 1956 roku wynosił 150.524.541 zł. Stan zadłużenia z tytułu pożyczek — 59.976.226 zł., co stanowi 39,8% (przy dopuszczalnych 50%).

Roczna obsługa pożyczek na bieżący rok 56/57 obejmuje sumę 5.850.022 zł., co stanowi 16,5% dochodów zwyczajnych (dopuszczalne 25%).

Gdyby zgłoszone wnioski na Komisję Oszczędnościowo-Oddłużeniową dla samorządu w sprawie ulg w spłacie zobowiązań gminy były w całości uwzględnione — obsługa długów zmniejszyłaby się mogła do 5.077.022 zł., co stanowiłoby 15,7% dochodów zwyczajnych. Nadzieje na oddłużenie pozwalają liczyć na zużycie tej kwoty na najbardziej palące potrzeby gminy.

Wnioski dotyczą umorzenia zaciągniętych pożyczek na budowę gmachów szkolnych i na zatrudnienie bezrobotnych oraz procentów od nich.

Na samorządzie jeszcze 2 lata (w 1957 i 1958 roku) ciążyć będzie spłata pożyczki zagranicznej po zł. 500.000.— rocznie. W bieżącym roku dług ten już jest uregulowany. Nawiasem mówiąc trzeba zaznaczyć, że miasto dopiero trzeci rok prowadzi prawidłową obsługę pożyczek.

Stan zadłużenia więc Łodzi nie jest zły. Miasto posiada zdolności kredytowe i dalsze zaciąganie pożyczek nie byłoby tragedją, gdyż inne dobrze gospodarujące miasta więcej nawet na obsługę pożyczek wydają, gdyby nie to, że miasto nie posiada takich wpływów z przedsiębiorstw miejskich, które pozwalałyby i na inwestycje, i na obsługę zainwestowanej pożyczki.

U nas spłaca się długi częściowo z dochodów przedsiębiorstw koncesjonowanych, a częściowo z dochodów podatkowych. Oto powód, że samorząd staje się przykrym dla podatników i bardzo ostrożnie traktuje obniżki podatków. Stąd w wielu wypadkach niepopularność samorządu. Ale dopokąd czyste zyski z przedsiębiorstw koncesjonowanych nie będą wpływały tylko do kas samorządów, dotąd grzech tych koncesyj będzie się mścił na społeczeństwie. Grzech do wyrównania — nie wolno tylko zaniedbywać jakichkolwiek kroków, któreby umożliwiły najrychlejszy wykup przedsiębiorstw przez miasto.

W jaki sposób samorząd łódzki jest w stanie w tych warunkach sprostać olbrzymim potrzebom publicznym? Tylko prawidłowem budżetowaniem i sumienną pracą. Stawiamy sprawę w ten sposób, że wyjątkowe okoliczności stwarzają wyjątkowe zadania i obowiązki. Każdy z nas, pracowników samorządu, musi mieć głębokie przekonanie, że przy gospodarowaniu groszem publicznym nie wolno sobie pozwalać na jakiegokolwiek przerosty i zbytek. Jest to nakaz, płynący z poczucia odpowiedzialności wobec obywateli. Każdy pracownik musi brać czynny udział w jak najoszczędniejszej gospodarce. Od najbliższych współpracowników nakaz ten płynie dalej do najdrobniejszych komórek samorządowych.

Nakaz ten wypełniany jest przede wszystkim w samym układaniu budżetu. Cechuje go najdalej posunięta racjonalizacja i oszczędność — nie mechaniczna, polegająca na prostem skreślaniu pozycji, a oszczędność, oparta na jak najskrupulatniejszej analizie. Analizie podlegają przede wszystkim jednostki kalkulacyjne, które wchodzi w podstawę zaopatrzeń instytucyj miejskich i świadczeń na rzecz ludności. Dzięki temu, pomimo obniżania budżetu wydatków i zmniejszania się dochodów, zaopatrzenia niektórych instytucyj doznały zwiększenia.

Przyszła tu w porę polityka gospodarcza Rządu. Obniżenie cen artykułów pierwszej potrzeby i towarów pozwoliło na utrzymanie jakości naszych świadczeń. Gorzej jest z inwestycjami. Trzeba czynić ogromne wysiłki, aby zaspokoić wszelkie potrzeby publiczne miasta ze zwyczajnych dochodów, a na inwestycje trzeba szukać pożyczek lub dotacyj.

W ubiegłych latach dobrej konjunktury poprzednie Zarządy mogły coś wykroić ze zwyczajnego budżetu. Dochodziło do kilku milionów rocznie na inwestycje, ale już wtedy taka polityka spotykała się z poważnymi zastrzeżeniami. Usprawiedliwienie znajdowała w tem, że kredyt długoterminowy był trudny do uzyskania i drogi.

W obecnych czasach kredyt ten staramy się uzyskać na dogodniejszych warunkach i tylko w takiej mierze, aby użyty na trwałe wartości gospodarce czy publicznej, starczył na niezbędne złagodzenie bezrobocia.

Otrzymujemy kredyty przez Fundusz Pracy.

Jak mała w miarę pogarszania się sytuacji finansowej miasta zwyżka dochodów zwyczajnych nad wydatkami — świadczą cyfry. W 30/31 roku najlepszej konjunktury wynosiła 7.400.000 zł., w 34/35 roku — 2.900.000.— zł., a w ubiegłym roku już tylko 1.088.000.— zł.

W roku bieżącym nie mogliśmy nic zapreliminować — odwrotnie — liczymy na pomoc Kom. Funduszu Zapomogowo-Oszczędnościowego.

Stan nasz może się poprawić, o ile Komisja Oddłużeniowo-Oszczędnościowa zwolni nas od szeregu długów.

Nakaz trzymania się ram budżetowych wykonywany jest skrupulatnie. Rok 34/35 zakończyliśmy przewyżką wydatków ogólnych w kwocie około 350.000 zł. ponad preliminarz, co stanowi 1,2 0/0. Ale i to nieznaczne przekroczenie znalazło pokrycie w zwiększonych o takąż sumę dochodach. Rok 1935/36 zakończymy bez deficytu.

W preliminarzu na 36/37 rok do dziś dnia niema jeszcze ustalonego budżetu nadzwyczajnego. Otrzymaliśmy dotychczas od Funduszu Pracy 3.615.000 zł. pożyczek i dotacyj i mamy obiecany kredyt materiałowy na 1.050.000 zł. oraz przyrzeczone pokrycie wydatków na inwestycje plantacyjne w sumie około 500.000 zł.

Rokowania o dalsze kredyty w toku.

Na tej podstawie po konferencji u Pana Wojewody w obecności Dyrektora Funduszu Pracy Pana Min. Dolanowskiego postanowiłem niezwłocznie uruchomić roboty publiczne, mając zezwolenie na użycie przy uruchomieniu robót dwóch rat Funduszu Pracy — kwietniowej i majowej.

Idąc po linii wytycznej władz rządowych, dążyłem i dążę do zwiększania takich prac inwestycyjnych, które poza zwiększeniem zatrudnienia bezrobotnych wpływają przede wszystkim na podniesienie stanu zdrowotnego Łodzi, na stwarzanie dla obywateli dogodniejszych warunków bytu i możliwości inwestycji prywatnych.

Kanalizacja, wodociągi, regulacja rzek i kanałów, stan ulic w śródmieściu i szczególnie na peryferjach, przebiecia nowych arteryj, polepszających komunikację, umożliwiających prawidłowo rozbudowę miasta, odkrywających i podwyższających cenę nowych terenów zabudowy, parki, skwery, zieleńce, odnawianie gmachów i nowe budowle — oto tereny na długie lata prac inwestycyjnych.

Zasadą przy robotach publicznych jest, aby posiadały charakter użyteczności publicznej, opierały się o konsumpcję krajowych surowców i materiałów celem zwiększenia zatrudnienia w przemyśle krajowym i absorbowaly największą cyfrę bezrobotnych.

Program robót publicznych mamy opracowany w bardzo szerokich rozmiarach i na różne warunki kredytowe.

Ponieważ ze zwyczajnych dochodów nie możemy żadnej sumy wykroić na inwestycje, przeto z konieczności szukać musimy kredytów

i to kredytów niedrogich. Warunek ten zwięża zasięg korzystania z kredytów i stwarza konieczność unikania takich, które dla miasta nie stałyby się nadmiernym ciężarem. Dążeniem mojem jest, aby stan zatrudnienia na miejskich robotach w bieżącym roku był conajmniej taki, jak w roku ubiegłym.

Ponieważ roboty publiczne, to łagodzenie bezrobocia — rezygnować musiałem z takich robót, które są dla nas konieczne, a nawet niezbędne, lecz wymagają dużych nakładów pieniężnych na materiały, a nie dają zatrudnienia licznym rzeszom bezrobotnych. Rezygnuję z budowy gmachów dla szkół i instytucyj miejskich, choć komorne wynosi za wynajęte lokale ponad 1.250.000.— złotych. Do programu wprowadzam roboty plantacyjne, uliczne, regulacyjne — wogóle takie, przy których znajdzie zatrudnienie możliwie największa liczba robotników. Pozatem Zarząd Miejski pomaga tym wszystkim, którzy chcą się racjonalnie i zgodnie z planem rozbudowy budować, przez jak najszybsze zatwierdzanie planów (zatwierdzono o 15% więcej pozwoleń, niż w ubiegłym roku), przez oddanie, sprzedaż lub zakup placów dla budowy (Towarzystwo Osiedli Robotniczych, Budowa Biblioteki Publicznej i t. p.): zmusza się do odnawiania i konserwacji gmachów (lasy rusztowań, które wykwitają na ulicach), żąda się inwestycyj od Dyrekcji Tramwajów (linja objazdowa przy Rynku Leonhardta ze skasowaniem linji na Placu Reymonta, linja na ul. Radwańskiej do Rzeźni, poczekalnie na Polesiu, Chojnach, Widzewie), przyśpiesza się angażowanie robotników sezonowych (na robotach już pracuje 2538, zapotrzebowanych lub zapośredniczonych już jest 565), ogłasza się piąty przymus kanalizacyjny, czyni się wszelkie ułatwienia Wystawie Przemysłowo-Rzemieślniczej i t. p. — jednym słowem Zarząd czyni wszystko, aby bezrobotnym sezonowym dać możliwie więcej terenów pracy.

Co zamierzano, to zrobiono? Jaki program robót na bieżący rok? Szczegóły niejednokrotnie były umieszczane w prasie — tu podam cyfry ogólne.

Przeciętna liczba bezrobotnych sezonowych w latach ubiegłych nie przekraczała 5000—5200 robotników. W ostatnim roku, a szczególnie w ostatnich miesiącach r. ub. cyfra ta przekroczyła 5800 robotników. Chcemy w roku bieżącym utrzymać stan zatrudnienia możliwie największy, o ile bezrobotni sezonowi nie znajdą lepszej dla siebie pracy.

W poszczególnych z punktu widzenia użyteczności publicznej działach pracy sprawy się przedstawiają następująco:

Kanalizacja. Pierwsza serja robót kanalizacyjnych, rozpoczętych w 1925 roku, obejmowała 121 $\frac{1}{2}$ klm. kanałów w najbardziej zabudowanych i zaludnionych dzielnicach miasta.

Do 1936 roku wybudowano 77,710 m. b. kanałów różnego rodzaju i 1150 m. b. kanałów prowizorycznych (63,9% projektowanych) oraz 966 wpustów ulicznych dla odprowadzenia ścieków i opadów atmosferycznych. W 1930 roku oprócz tego wybudowano stację oczyszczania ścieków o pojemności 20.000 mtr. sześć.

W 1936 roku projektuje się budowę 4,281 m. b. kanałów murowanych 4,471 m. b. kanałów kamionkowych i 60 wpustów ulicznych.

Wodociągi. Pierwsza serja rozpoczętych w 1934 roku robót przewiduje 5 studzien artezyjskich, rurociągi tłoczne, odżelaziacze i stację pomp, wodociągową sieć miejską i zbiorniki: pośredni o 2000 mtr. sześć. i główny o 30.000 mtr. sześć. pojemności. Do 1936 roku wykonano: na wykończeniu 2 studnie artezyjskie o głębokości około 800 mtr., ułożony rurociąg uliczny na długości 3.677 m. b. i wykończony w stanie surowym główny zbiornik o pojemności 30.000 mtr. sześć.

W 1936 roku projektuje się ułożenie 27 klm. wodociągowej sieci ulicznej, wykończenie studzien i próbne pompowanie, rurociągi i komorę zasuw oraz podejścia do chodników w ilości 500 sztuk.

Regulacja rzek. Do 1936 roku uregulowano całkowicie lub częściowo rzeki: Karolewkę, Bałutkę, Łódkę i Jasięń na ogólnej długości 17 km. Projektuje się w 1936 roku regulację Łódki i Bałutki na ogólnej długości 1000 mtr. bież.

Eksploatacja. Ogłoszono 5 przymusów kanalizowania nieruchomości, obejmujących około 2100 posesyj. Stan skanalizowanych dobrowolnie i pod przymusem wynosi około 1500 nieruchomości. W dziale Kanalizacji i Wodociągów już wre praca na Budach Stokowskich, ul. Pomorskiej, P. O. W., Orlej, Żeromskiego, na rzece Łódce i na betoniarni. Zatrudnionych 1188, zapotrzebowanych — 279 robotników.

Plantacje. Do 1936 roku oddano do użytku publicznego 266 ha parków i skwerów, co stanowi 4,5 mtr. kwadr. na jednego mieszkańca (norma 17 mtr. kwadr.). Zadrzewiono 220 ulic i placów miejskich — około 27.500 drzew, czyli 1 drzewo na 25 mieszkańców (norma 1 drzewo na 10 mieszkańców). Projektuje się ukończenie budowy parku ludowego im. Marszałka Piłsudskiego i powiększenie przez to przestrzeni parków do 381 ha, czyli do 6 mtr. kwadr. na 1 mieszkańca. Powiększenie ilości drzew do 40.000, czyli 1 drzewo na 16 mieszkań-

ców. Wykonano w parku Piłsudskiego całkowitą niwelację, meljorację i zadrzewienie 55 ha, zakończono budowę wielkiego stadionu sportowego o trzech boiskach. Do oddania stadionu dla publiczności potrzebna jest budowa żelbetonowych trybun z urządzeniami na kilkanaście tysięcy osób, oprócz tego przewidziana jest budowa 6 kortów tenisowych, 6 placów do gier sportowych, pływalni i wielkiego pawilonu sportowego.

W 1936 roku projektuje się w parku Piłsudskiego ukończenie toru saneczkowego i strzelnicy małokalibrowej, ogrodu Jordanowskiego, terenów przy pomniku Poległych i nad stawami wraz z wykopaniem drugiej części stawów. Wszystko zakończyłoby budowę pierwszej części parku na przestrzeni około 75 ha. Pozatem budowę skwerów przy ul. Brzezińskiej, na Placu Leonharda, przy Sądzie Okręgowym oraz wykończenie bulwarów w Al. Kościuszki, budowę wzorowego ogrodu Jordanowskiego w parku Poniatowskiego i zadrzewienie 10 ulic zregulowanych. Pracuje 556 robotników, zapotrzebowano 108.

Oddział Drogowy. Potrzeby miasta w dziedzinie bruków olbrzymie. Dość powiedzieć, że mamy do zabrukowania 156 klm. ulic niezabrukowanych oraz nowozaprojektowanych zatwierdzonych w planach zabudowy. Ilość ta, po przewidywanym przyłączeniu przedmieść, wzrosłaby do 200 klm. Zaś ulepszeń nawierzchni jezdni w centrum śródmieścia — tylko na najważniejszych arterjach około 32 klm. ulic.

Poza coroczną konserwacją istniejących bruków, wynoszącą średnio w ciągu ostatniego trzylecia na 160.000 mtr. kwadr. konserwacji jezdni i 42.000 mtr. kwadr. przebruków i przebudowy rocznie, Oddział Drogowy wzmógł w ciągu wymienionego czasu swą działalność w dziedzinie urządzenia niezabrukowanych i nieuregulowanych ulic. W roku ubiegłym całkowity lub częściowy zabruk objął 21 ulic (44000 mtr. kwadr.), regulacja ścieków ogarnęła 12 ulic. Wzmógł również znacznie pracę nad uporządkowaniem i budową chodników (56000 m. kw.).

W roku bieżącym, prócz przewidywanych w wykonaniu budżetu zwyczajnego robót konserwacyjnych (125000 mtr. kwadr.), przebruków 25000 mtr. kwadr. oraz robót na chodnikach (48000 mtr. kwadr.), przyznane do tej chwili miastu kredyty umożliwiłyby wykonanie ponadto 21.000 mtr. kwadr. zabruków oraz lekkich nawierzchni 55000 mtr. kw. Jednakże istnieje nadzieja na zwiększenie kredytów, a temsamem rozmiarów robót inwestycyjnych.

Dotychczas pracowało 14 brygad brukarskich, od paru dni pracuje już 26 na reparacji jezdni i chodników.

Rozpoczęto już pracę na ul. Borowej i Biegunowej w I dzielnicy, na ul. Czarneckiego i Harcerskiej w II, na ul. Krzywej i Granitowej w III, na ul. Pięknej i Żeleńskiego w IV dzielnicy. Działają warsztaty w Łagiewnikach i 2 betoniarnie na ul. 6 Sierpnia i Zagajnikowej. Pracuje 451 robotników, u przedsiębiorców 113, zapotrzebowano 179.

Oddział Pomiarowy regulacji miasta także rozpoczął już swoją działalność. Pracuje 50 robotników. Angażowanie robotników idzie w pełnym tempie. W dniu 5 maja osiągnęliśmy już cyfrę pracujących robotników 2338, zapośredniczonych i zapotrzebowanych — 565, czyli ogółem osiągamy 2903 robotników sezonowych. Dalsze zapotrzebowania sezonowców w miarę przygotowania planów robót i nadejścia materiałów w toku. Płace sezonowców na wysokości roku zeszłego, co przy obniżeniu kosztów utrzymania jest już dużym plusem, tydzień roboczy 5 dni. O ile nie będzie strejków — program prac będzie wykonany w całości. W razie strejków — miasto zyska na mniejszych wydatkach, straci na ilości wykonanych robót.

Mam jednak nadzieję, że ogół pracowników sezonowych w dobrze zrozumianej własnej korzyści, skorzysta z dotychczasowych olbrzymich wysiłków Zarządu Miejskiego w zdobyciu już otrzymanych kredytów i umożliwi sumienną i uczciwą pracą zdobycie dalszych kredytów na rozwój dalszych robót.

Celem wtajemniczenia radjosluchaczy w szczegóły prac poszczególnych działów gospodarki — będą korzystali z uprzejmości fali łódzkiej moi pomocnicy i współpracownicy w oznaczonych przez radjo godzinach.

AKTUALNE ZAGADNIENIA BUDOWLANE W ŁODZI

(II. BEZPIECZEŃSTWO BUDOWLANE — WYKONYWANIE BUDÓW I WYGLĄD ESTETYCZNY)

(DOKOŃCZENIE)

Sprawa zapewnienia bezpieczeństwa budowlanego, nadzoru nad wykonywaniem budowli i uporządkowania wyglądu miasta stała się dziś szczególnie aktualną ze względu na zdarzające się tu i ówdzie katastrofy budowlane. Wystarczy wspomnieć o strasznej w skutkach katastrofie budowlanej 2-piętrowego domu w Warszawie przy ulicy Freta, jaka miała miejsce ubiegłego roku w lecie i która pociągnęła za sobą kilkadziesiąt ofiar w zabitych lub rannych.

Katastrofy budowlane spowodowały władze państwowe do wydania drogą rozporządzeń specjalnych przepisów, dotyczących tak bezpieczeństwa i higieny pracy przy robotach budowlanych, jakoteż i przepisy, zastrzegające nadzór policyjno-budowlany nad wykonywaniem budowli. Obydwa rozporządzenia zawarte są w Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 50 i 70 z 1955 roku i weszły w życie 17 października 1955 roku i 1 stycznia 1956 roku, nakładając na kierowników budów i właścicieli wielkie obowiązki i odpowiedzialności.

Problem ten szczególnie ważny jest w Łodzi, której szybki rozwój przemysłowy w latach przedwojennych nie dozwalał na racjonalną zabudowę i wykonywanie budowli. Stąd też wiele budynków w Łodzi tak mieszkalnych, jak i fabrycznych, budowanych przez 50—60 laty i które następnie nie były należycie konserwowane, wykazują znaczne zarysowania i pęknięcia, stanowiąc przy dość silnym ruchu pojazdów mechanicznych poważne niebezpieczeństwo budowlane i troskę władz, powołanych do nadzoru. Wśród szeregu przyczyn zarysowań i pęknięć budynków najistotniejszą jest wadliwość w czasie wykonywania budynku, wynikłą bądź ze złego związania murów, złego fundamentowania lub wadliwego zakotwienia ścian. Klasycznym przykładem był rozebrany w jesieni zeszłego roku 2-piętrowy budynek mieszkalny przy ul. Solnej, gdzie okazało się, że tak mury piwniczne, jak i parteru i pięter były źle związane, często z kawałków cegły, zaprawa murarska nie wiązała cegieł, a przytem filary fundamentowe pęknięte wzdłuż i wszerz nierównomiernie

osiadły, powodując tak pęknięcia murów aż po szczyt, zaś brak należytego zakotwienia ściany frontowej powodował znaczne odchylenie jej się na ulicę.

Brak zupełnej konserwacji tego 2-piętrowego domu od szeregu lat dopełnił reszty, t. j. przegnicia częściowo i murów, a w zupełności dachu i wszystkich stropów. Groźba katastrofy każdej chwili uzależniona była od przypadku oderwania się jakiegokolwiek części konstrukcyjnej budynku czy to ściany, czy stropu, czy zakotwienia, nawet niezależnie od ewentualnego wstrząsu na ulicy. Stan ten groźny zmusił władze do rozebrania budynku w całości.

Żadne miasto w Polsce nie posiada tyle zarysowanych, zniszczonych i zaruderowanych budynków, co Łódź. W normalnych warunkach budynki takie byłyby rozbierane albo przez właścicieli skutkiem nieopłacalności (z braku lokatorów), albo przez władze z urzędu.

W dzisiejszych czasach zubożenia ludności, mnóstwa bezrobotnych i ustaw, chroniących lokatorów, zajmujących małe mieszkania, sprawa jest trudniejsza.

Dlatego władze, powołane do nadzoru, mają wielką pracę i odpowiedzialność, lustrując często te domy, wydając nakazy zabezpieczające, a w ostatecznym wypadku dla uniknięcia katastrofy przystępują do rozebrania budynku w części lub całości.

Wielka odpowiedzialność ciąży też na właścicielach domów zruderowanych, którzy czy to przez bierność, czy opieszałość, czy wreszcie nawet i brak środków doprowadzają do takiego stanu. Budynki murowane, zarysowane i popękane stanowią większe niebezpieczeństwo zawalenia się od równie zruderowanych domów drewnianych, które na długo przed katastrofą skrzypią i trzeszczą i tem samem łatwiej może być niebezpieczeństwo usunięte. Natomiast stwarzają one w przeciwieństwie do murowanych poważne niebezpieczeństwo pożarów, a przytem w wysokim stopniu szpecą ulice, zabudowane przeważnie budynkami murowanymi, wielopiętrowymi. Wielkie niebezpieczeństwo stanowią też mury po spalonych fabrykach, często „ad hoc” przerabianych nieraz na mieszkania. Pozatem obciążanie zruderowanych domów składami na piętrach może spowodować katastrofę. Oprócz tych przyczyn także szkodliwie oddziałują nieumiejętnie wykonywane podkopy pod dom w czasie połączenia domu z kanałem ulicznym i takie roboty winny wykonywać specjaliści-inżynierowie; ponadto wstrząsy ulicy, wywołane ruchem tramwajów i pojazdów, mogą w wypadku wadliwości budynku wywołać katastrofę. Odporniejsze na zarysowania są budynki podpiwniczone, bo

mają głębsze fundamenty i w razie połączeń kanałowych nie ulegają tak łatwo zarysowaniom. Obok zarysowań budynków poważne niebezpieczeństwo budowlane dla przechodniów stanowią niebezpieczne odlatujące tynki i gzymsy, a nawet i balkony. Wspomnieć tu należy o wypadku zerwania się całego balkonu z ludźmi przed 1½ rokiem przy ulicy 11 Listopada, powodujący szereg rannych, oraz wypadek oderwania się kawałka gzymsu nadokiennego w wysokości II-go piętra (ważącego około 6 klg.) w Krakowie przed dwu laty, który, spadając na głowę, zabił na miejscu siedemnastoletnią uczennicę, idącą do szkoły. Istnieją fasady domów, które od powstania budynku, t. j. przeciętnie 60 lat nie były odnawiane, stwarzając wielkie niebezpieczeństwo dla przechodniów. Fasady takie muszą być niezwłocznie zabezpieczone, odnowione.

Nietylko stare istniejące budynki stwarzają niebezpieczeństwo budowlane, ale co gorsze także i nowobudujące się domy mogą spowodować katastrofy w czasie jej wykonywania, o ile budowa taka nie jest prowadzona pod bezpośredniem kierownictwem uprawnionego inżyniera. Wszystkie nowe domy, t. zn. tanio i prędko wykonane, bez fachowego nadzoru w gruncie rzeczy nawet się nie opłacają, gdyż już po paru latach wymagają grubownego remontu i powodować będą stale usterki i wadliwości budowlane.

Wszyscy, zamierzający budować, winni we własnym interesie udawać się do fachowych inżynierów, a unikać różnych pośredników budowlanych, wyzyskujących naiwność budujących, tak ze szkodą dla właścicieli miasta, jak i władz budowlanych. Celem skuteczniejszego uporządkowania w dziedzinie budownictwa, wskazane jest, by niezależnie od akcji władz, zainteresowane czynniki jak zrzeszenia techniczne i właściciele domów wszczęły akcję, uświadamiającą społeczeństwo o obowiązkach, wynikających z przepisów prawa budowlanego.

Naprzykład, nie wszyscy wiedzą, że art. 352 prawa budowlanego mówi, że: „od postanowień i warunków udzielonego zezwolenia, jakoteż zatwierdzonego projektu (t. j. planu) odstępować nie wolno“, lub art. 358 mówi, że: „roboty, wymienione w art. 355 (t. j. budowy, przebudowy, dobudowy, nadbudowy itp.), powinny być wykonywane pod nadzorem technicznego kierownika“ (t. zw. uprawnionego inżyniera lub uprawnionego budowniczego) lub art. 357, że „bez uprzedniego uzyskania zezwolenia właściwej władzy zabronione jest użytkowanie budynków i urządzeń, wymagających uzyskania pozwolenia w myśl art. 355“, lub wreszcie art. 377, że: „właściciele bu-

dynków lub osoby w ich imieniu działające, obowiązani są utrzymywać budynki w stanie dobrym, czysto i porządnie i nie powinni dopuszczać, aby budynki wskutek zaniedbania zagrażały bezpieczeństwu osobistemu lub publicznemu, oddziaływały szkodliwie na zdrowie mieszkańców lub szpeciły ulice i place publiczne. „Poza temi postanowieniami są art. 599—405, stosujące sankcje karne tak do właścicieli, jak i kierowników budów, począwszy od grzywien lub aresztu, a w pewnych wypadkach (np. wykonywanie budowli wbrew zasadom sztuki budowlanej i mogącej spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia), może być kierownik pozbawiony czasowo prawa wykonywania robót budowlanych.

Ramy niniejszego artykułu nie pozwalają na szersze omawianie spraw z dziedziny nadzoru budowlanego, dlatego wskazane jest zaznajamianie osób zainteresowanych z przepisami prawa budowlanego. We wszystkich wypadkach wątpliwych najlepiej zasięgnąć informacji budowlanych bezpośrednio u władz budowlanych.

Poza sprawami bezpieczeństwa budowlanego i wykonywaniem budowli nie mniej aktualną w Łodzi jest sprawa uporządkowania wyglądu zewnętrznego miasta. Nie jeden sceptyk powie, że Łódź jest tak zeszpecona, że już jej nic nie pomoże — ani nie zaszkodzi. Otóż takie zdania są fałszywe i wręcz szkodliwe. Bo kto pamięta Łódź w latach przedwojennych, a nawet w r. 1920 i porówna ze stanem dzisiejszym, to jednak stwierdzi, że Łódź coraz bardziej się pod tym względem europeizuje i zmienia swój wygląd mimo, że konjunktura gospodarcza jest gorsza jak w tamtych latach. Dość wspomnieć o uporządkowaniu okolic dworca fabrycznego, kaliskiego czy Pl. Dąbrowskiego, gdzie brudne parkany, rudery, stragany szpeciły wygląd, a miejsce ich zajęły zieleńce i kwietniki. Wygląd miasta wpływa w znacznym stopniu na psychikę ludności. Dlatego też akcja uporządkowania wyglądu zewnętrznego miasta (o czym obszernie podałem w poprzednim numerze) winna znaleźć należyte zrozumienie u tych wszystkich, którym zależy, by Łódź miasto pracy przestało być kopciuszką w szeregu miast polskich.

REALIZACJA POSTULATÓW URBANISTYCZNYCH, DOTYCZĄCYCH PRZEMYSŁU *)

Zadania, jakie stawia sobie urbanista w odniesieniu do przemysłu, są dwojakiej natury. Dotyczą one z jednej strony usunięcia uciążliwości przemysłu dla dzielnic mieszkaniowych, z drugiej zaś — zabezpieczenia mu jak najlepszych warunków rozwoju. Toteż w planach zabudowania sytuuje się przemysł uciążliwy dla otoczenia w osobnych dzielnicach, izolowanych od terenów mieszkaniowych, a zaopatrzonych lub dających się zaopatrzyć w niezbędne urządzenia, jak bocznice kolejowe i t. p.

1. Jednakże w miastach przemysłowych realizacja postulatów, zmierzających do zmniejszenia uciążliwości przemysłu dla otoczenia, natrafia zwykle na olbrzymie trudności. Chodzi tu nietyle o nowe zakłady przemysłowe, którym możnaby wskazać odpowiednie tereny pod budowę, ale przede wszystkim o zakłady istniejące, mniej lub więcej z domami mieszkalnymi pomieszane.

Miasta nasze mają już poza sobą burzliwy okres rewolucji przemysłowej, kiedy to raptownie przekształcały się w nowoczesne ośrodki wytwórczości, kiedy niemal z dnia na dzień wyrastały wielkie zakłady przemysłowe. Obecnie zmiany w stanie uprzemysłowienia następują mniej gwałtownie, przemysł rozbudowuje się powoli i to przeważnie w drodze powiększania zakładów istniejących. Nie obserwujemy więc naogół powstawania nowych dzielnic przemysłowych, ale raczej dalszą zabudowę rezerw terenowych zakładów przemysłowych, a co zatem idzie — dalsze zagęszczanie przemysłu istniejącego. Zabudowują się luki w dzielnicach przemysłowych, wzrasta pomieszanie przemysłu i domów mieszkalnych.

Można ograniczać tę z punktu widzenia higieny urbanistycznej niepożądaną rozbudowę przemysłu w dzielnicach mieszkaniowych drogą odpowiednich postanowień planów zabudowania, np. przez przeznaczanie odnośnych terenów na cele wyłącznie mieszkaniowe lub zgola przez wykluczanie ich z zabudowy. Jednakże ograniczenia takie powinny być stosowane tylko bardzo oględnie. Przemysł jest

*) Referat, wygłoszony na konferencji poświęconej sporządzaniu planów zabudowania, zorganizowanej w Warszawie w dniach 27—28 kwietnia b. r. przez Związek Miast Polskich.

podstawą bytu miast i państwa, a w okresie gospodarczym, którego zasadniczą przesłanką jest swobodna inicjatywa jednostki, nie można tej inicjatywy nadmiernie krępować. Zresztą artykuł 323 prawa budowlanego bierze wyraźnie w obronę istniejące w dzielnicach mieszkaniowych zakłady przemysłowe, zezwalając na ich rozbudowę pod warunkiem, by nie zwiększyła się dotychczasowa uciążliwość dla otoczenia.

Częstokroć potrzeby życia uniemożliwiają realizację słuszych w swem założeniu zamierzeń regulacyjnych. Plan zabudowania Łodzi przewidywał wprowadzenie klinów zieleni wgłąb miasta wzdłuż istniejących niewielkich rzeczek; projekt niewątpliwie racjonalny. Ale właśnie nad temi strugami osiadł był zdawna szereg zakładów przemysłowych, korzystających z łatwości odprowadzania ścieków fabrycznych. Gdy jeden z nich zamierzał wznieść nowe budynki i wykazał, że nadaje się na ten cel tylko obszar przeznaczony pod zieleńce, — trzeba było plan zmienić i projektowane pasmo parkowe przesunąć, aby nie unieruchamiać wielkiego warsztatu pracy. Gdy przewiduje się w planie zabudowania niezabudowane tereny zakładów przemysłowych na cele wyłącznie mieszkaniowe, napotyka się z reguły na zarzut ograniczania rozbudowy istniejących przedsiębiorstw; gdy rezerwuje się te tereny wyłącznie dla potrzeb produkcji, skolei protestuje przemysł przeciw utrudnieniu mu upłynnienia ulokowanej w terenach rezerwy kapitału, której spieniężenie może się okazać niezbędne dla dalszej egzystencji przedsiębiorstwa. Czegoż więc żąda przemysł? Odpowiedź jest prosta: żąda swobody. Plan zabudowania musi, rzecz jasna, wprowadzać ze względu na dobro ogółu ograniczenia w zabudowie terenów miasta; jednakże powinien stosować je z umiarem, aby nie krępować rozwoju życia gospodarczego.

Tak więc w miastach przemysłowych realizacja postulatów urbanistycznych, dotyczących przemysłu, zwłaszcza zaś ściśle rozgraniczenie dzielnic mieszkaniowych i przemysłowych, nie da się osiągnąć drogą samego planowania; przeszkodę stanowi przede wszystkim istniejące pomieszenie zakładów przemysłowych i domów mieszkalnych oraz niemożność nadmiernego ograniczania rozbudowy przemysłu.

2. Na szczęście skupianie zakładów przemysłowych w specjalnych dzielnicach jest tylko jedną z metod zmniejszania ich uciążliwości i to metodą najprymitywniejszą. W średniowieczu zmuszano rze-

miosła uciążliwe — farbiarzy, rzeźników — do osiedlania się na krańcach miasta w pobliżu wód bieżących, dających się wykorzystać dla odprowadzania cuchnących ścieków i odpadków; czesanie wełny, suszenie konopi i lnu dozwolone było z uwagi na niebezpieczeństwo pożarowe częstokroć tylko poza murami osiedla. Takie ograniczenie rzemiosła wynikało z niskiego stanu ówczesnej techniki. Dziś możliwe jest usunięcie uciążliwości przemysłu przez zastosowanie odpowiednich urządzeń technicznych przy produkcji. Skoro więc ścisłe rozgraniczanie dzielnic mieszkaniowych i przemysłowych jest w praktyce przeważnie nieosiągalne, należy z tem większą uwagą szukać rozwiązań w środkach, które daje współczesna technika.

Miasto przemysłowe — jakże smutny obraz wywołują te słowa w naszej wyobraźni. Zasnuty dymem krajobraz, brudny, zakopcony, pozbawiony zieleni, uderzający w niebo igłami kominów. Obraz to, niestety, uzasadniony. Badania, przeprowadzone w Manchesterze, wykazały, że nasłonecznienie jest w tem mieście o 45 % niższe niż w odległej o kilkanaście kilometrów wiosce. Ciężar popiołu, unoszącego się z dymem kominów fabrycznych, sięga 10 % wagi węgla; w ten sposób całe tonny kurzu i sadzy dostają się codziennie w powietrze. Dwutlenek siarki, znajdujący się w dymie, rozpuszcza się w deszczu, utlenia i spada na ziemię w postaci potoków rozcieńczonego kwasu siarkowego. Gdy spragniona roślinność oczekuje deszczu, któryby rozpuścił znajdujące się w ziemi sole odżywcze, — spada na nią gryzący kwas, zamieniający sole mineralne w nierozpuszczalne siarczany i przynoszący powolne zamieranie. Kwas siarkowy z dymu i wylotów fabryk systematycznie atakują płuca ludzi. Jeżeli w normalnych warunkach zanieczyszczenie powietrza nie daje się tak dotkliwie we znaki, to przy sprzyjających okolicznościach skutki jego stać się mogą wręcz katastrofalne. W grudniu 1950 roku gęsta mgła zawisła nad okręgiem przemysłowym pod Leodjum. Gdy po trzech dniach nie ustąpiła, zachorowało kilkaset osób, w tem wiele śmiertelnie. Przyczyny narazie nie umiano wyświecić. Okazało się, że dym i wylotów przemysłu, nie znajdując sobie ujścia naskutek mgły, doszły do takiego stężenia, że stały się trujące.

Jednakże ten ponury obraz nie jest z miastem przemysłowym związany nierozdzielnie. Dzięki zdobyciom techniki potrafimy niemal zupełnie usunąć uciążliwości przemysłu, a niekiedy nawet z tego, co wczoraj jeszcze było źródłem zniszczenia i nędzy, czerpać twórcze siły. Dym, oczyszczony z kwasu siarkowego, zawiera dwutlenek

węgla, główny pokarm roślin. Doprowadzenie go do cieplarni wzmacnia proces asymilacji węgla i temsamem powoduje wspaniałe rozwój roślin. I oto jesteśmy świadkami zadziwiającego zjawiska: wielkie elektrownie, których dym dotychczas niszczył wszelką roślinność w dalekim promieniu, urządzają teraz na swych obszarach rozległe zakłady ogrodnicze, posługując się oczyszczonym dymem jak najżyźniejszym nawozem. Więcej jeszcze: parą odlotową, wychodzącą z turbin, ogrzewają cieplarnie, a nadmiarem niewykorzystanego nocą prądu oświetlają rośliny i przyspieszają ich rozwój. Zakwaszenie powietrza tak wybitnie wzmacnia rdzewienie, że koszty oczyszczania dymu byłyby w znacznym stopniu pokryte samymi tylko korzyściami, wynikającymi dla przemysłu ze zmniejszenia zniszczenia żelaza i budynków. Obfitość dymu i sadzy świadczy przeważnie o nieekonomicznym spalaniu. Usunięcie przyczyny zła da obok korzyści zdrowotnych i zysk materialny. Jakże poważny może być ten zysk, skoro w samej Anglii marnuje przemysł rocznie około 3 milionów ton węgla, wyrzucając je przy spalaniu w powietrze. Wysokie kominy są z punktu widzenia współczesnej techniki przeżytkiem, nie dają też w zasadzie ulgi higienicznej, zmniejszają bowiem wprawdzie uciążliwość dymu dla bezpośredniego otoczenia, zwiększają ją natomiast dla okolic dalszych. Po zastąpieniu komina wyciągiem wentylatorowym można bez obawy o dostateczny ciąg prowadzić dym przez komory osadowe lub inne urządzenia, służące do wydzielania lotnego popiołu. Pozbawi się w ten sposób dym jego drugiej przykryj dla otoczenia cechy — sadzy i pyłu.

Łódź zna dobrze inne źródło uciążliwości przemysłu: otwarte ścieki w nieskanalizowanym mieście. Można je neutralizować. Więcej jeszcze — można je niekiedy wykorzystać. W tej dziedzinie przodują Niemcy, przyciśnięci brakiem surowców. Benzynę starają się oni ostatnio zastąpić skroplonym metanem, gazem, otrzymywanym przy oczyszczaniu ścieków miejskich. I oto na terenie Rzeszy kursują dziś pierwsze samochody, korzystające z metanu jako środka pędnego. Urządzenia kanalizacyjne, będące dotychczas źródłem samych tylko ciężarów dla gmin, mają odtąd przyczynić się do rozwiązania tak ważnego dla państwa zagadnienia, jakim jest uniezależnienie się od przywozu benzyny. Podobnie można zużytkowywać pewne ścieki przemysłowe, zwłaszcza zawierające składniki organiczne. — w przemyśle wełnianym, gorzelnicznym, cukrowniczym i t. p.

Wreszcie trzecie źródło uciążliwości przemysłu — wylizywy, dają się również unieszkodliwić, np. przez rozpuszczanie ich w tężniach przed wypuszczeniem w powietrze.

Do zwalczania uciążliwości przemysłu mogą przyczynić się pewne obsługujące go zakłady jak np. dostarczające pary. Główną przeszkodą dla centralnego zaopatrywania przemysłu łódzkiego w energję elektryczną jest właśnie znaczne zapotrzebowanie pary. O ile przędzenie i tkanie wymaga przedewszystkiem energii mechanicznej, to znów ostatni proces produkcji włókienniczej, wykończanie, związany jest z zużyciem dużych ilości ciepła. Zakłady przemysłowe nie korzystają więc częstokroć z prądu miejskiego jako siły pędnej i ustawiają własne siłownie, aby wyprodukowaną parę po wykonaniu pracy mechanicznej wykorzystać następnie jako źródło ciepła. Ale taką ekonomiczną gospodarkę mogą prowadzić również i elektrownie publiczne, zużytkowując dla celów ciepłych parę odlotową z turbin. I tak np. w Brnie przemysł zaopatrywany jest przez elektrownię nie tylko w prąd ale i w parę. Teraz dopiero dymiące kominy poszczególnych zakładów znikają z sylwetki miasta. Na tej zasadzie oparty jest również plan elektryfikacji Rosji. Elektrownie buduje się tam jednocześnie jako źródła ciepła dla przemysłu i kolonij mieszkaniowych. Znany jest powszechnie wzorowy ośrodek mieszkaniowy w Villeurbanne pod Lionem, wybudowany przez gminę, a obejmujący około 8 tysięcy izb i liczne budynki użyteczności publicznej. Ale naogół mniej znanem jest, że centrala cieplna, wzniesiona dla ogrzewania tego osiedla, przejęła również zaopatrywanie w energję ciepłą 30 zakładów przemysłowych, zmniejszając w ten sposób wybitnie uciążliwość okolicznych fabryk dla całej dzielnicy.

Tak więc zatrute i zadymione powietrze nie jest bynajmniej nieodzownym towarzyszem miasta przemysłowego. Wystarczy uprzytomnić sobie, jak rozpaczliwy był stan sanitarny miast przed rozpowszechnieniem dwóch wielkich zdobyczy higieny urbanistycznej, kanalizacji i bruków, aby zdać sobie sprawę z ogromu przeobrażeń, jakie dokonywują się w wyglądzie miasta pod wpływem rozwoju techniki. Jakież trujący fetor musiał unosić się w powietrzu w czasach, kiedy ścieki domowe odprowadzano bezpośrednio na ulicę, gdzie tworzyły one nigdy nie znikające bajora. W Paryżu jeszcze w końcu XVIII wieku okrzyk „Gare l'eau!”, poprzedzający wylewanie z okien zawartości kublów i naczyń nocnych, był postrachem przechodniów: biada temu, kto nie usunął się w porę. Gdy naskutek niegasnących epidemij dokonano generalnego mycia ulic Paryża, pisano poematy na temat tego niezwykłego wydarzenia i bito monety dla jego upamiętnienia. W takich warunkach wydają się nam zrozumiałe smutne słowa Rousseau'a, nazywającego miasto przepaścią, która ród ludzk: pochłonie. Nie pochłonęła go jednakże. Oblicze miast zmieniło się

radykałnie pod wpływem rozwoju techniki. Dalsze jej zdobycze pozwalają już dziś na nowe gruntowne przeobrażenie stanu higienicznego miast.

Oczywiście nie należy ludzić się, że posepny obraz naszych miast zniknie pod wpływem rozwoju techniki, jak za dotknięciem różdżki czarodziejskiej. Urządzenia, zmniejszające uciążliwość produkcji, są kosztowne i niezawsze dają się zamortyzować dzięki korzyściom materialnym, jakie przynoszą. Przemysł nasz, zwłaszcza w okresie kryzysu, nie może być zbyt pochopnie obarczany nowymi ciężarami. Ponadto zaś niezorganizowanie produkcji utrudnia stosowanie wspólnych urządzeń technicznych, brak jest bowiem pewności, że będą one wykorzystywane. Toteż wprowadzenie omawianych urządzeń może odbywać się tylko stopniowo, zwłaszcza przy przebudowie istniejących i wznoszeniu nowych zakładów przemysłowych. Należy ponadto skoordynować w myśl wytycznych planów zabudowania działalność poszczególnych urzędów i instytucyj, sprawujących nadzór nad urządzeniami przemysłowymi (władze budowlane, przemysłowe, sanitarne, dozoru kotłowni), a przy rozważaniu projektów zakładów użyteczności publicznej, jak elektrownie i t. p., badać możliwości wszechstronnego wykorzystania ich dla polepszenia warunków sanitarnych. Jasny obraz miasta przemysłowego, odpowiadającego poziomowi dzisiejszej techniki, — miasta zdrowego, w którym powietrze byłoby czyste, a słońce silniej świeciło niż dziś, — powinien być dla nas drogowskazem i dodawać wagi naszym postulatam.

5. Z dotychczasowych rozważań możnaby wnioskować, że skoro uciążliwość przemysłu dla otoczenia da się niemal całkowicie usunąć, wyodrębnianie przemysłu w osobne dzielnice jest najzupełniej zbędne. Byłby to wniosek, oczywiście, niesłuszny. Istnieją gałęzie produkcji, które ze względu na niebezpieczeństwo pożarowe oraz na możliwość wybuchu powinny być oddalone od większych skupień ludności. Ponadto zaś przemysł sam chętnie koncentruje się w dzielnicach, w których ze względu na urządzenia pomocnicze, — porty wodne, bocznicę kolejową, — znajduje pomyślne warunki rozwoju. Toteż w planach zabudowania dzielnice takie powinny być przewidywane. Ale przewidzieć w planie — to jeszcze nie wszystko. Gmina powinna tereny upatrzone nabyć, zaopatrzyć w niezbędne urządzenia i następnie odstępować na korzystnych warunkach. Troska o odpowiednie tereny przemysłowe jest takim samym obowiązkiem gminy, jak dbałość o podaż tanich terenów dla potrzeb mieszkaniowych.

Miasta przemysłowe zachodu dostarczają nam licznych przykładów takiej czynnej polityki przemysłowej. Tak np. gmina miasta Manchester, pragnąc osiedlić przemysł w powstałym przed czterema laty osiedlu podmiejskim Wythenshawe, udzielała kredytów na zakup terenów, a nawet na budowę fabryk. Mimo kryzysu liczy już to młode osiedle szereg zakładów przemysłowych i ponad 25 tysięcy mieszkańców. W miastach angielskich urządzeniem całych dzielnic przemysłowych zajmowały się prywatne towarzystwa terenowo-budowlane, budujące własnym kosztem porty i bocznice, a nawet seryjne fabryki dla przyszłych nabywców terenów. W Niemczech w roku 1924 urządziła gmina miasta Kolonji na cele przemysłowe rozległy obszar o powierzchni około 500 ha, położony w pobliżu portu wodnego, wyposażony w bocznice, krzyżujące się z głównymi arterjami komunikacyjnymi w różnych poziomach.

Prowadząc taką politykę, gmina wykracza już poza wąskie ramy akcji porządkowej i przechodzi do działalności twórczej. Nietylko umożliwia racjonalne sytuowanie powstających zakładów przemysłowych oraz nakłania fabryki, istniejące w dzielnicach nieodpowiednich, do wędrowki na miejsce dla nich upatrzone, ale wręcz może przyciągnąć do miasta nowe gałęzie wytwarzania, jeżeli znajdą tu one korzystne warunki rozwoju.

Taką właśnie na szeroką skalę zakrojoną politykę prowadził rząd Królestwa Kongresowego w pierwszej połowie 19 wieku. Dzięki swej wszechstronności może ona nam dziś jeszcze służyć za przykład godny naśladowania. Nietylko opracowano „plan krajowy”, a na jego podstawie plany zabudowania poszczególnych osiedli, ale plany te realizowano: rząd wykupywał tereny pod zakłady przemysłowe i pod osiedla robotnicze oraz oddawał je następnie w dzierżawę; zaopatrywał tereny przemysłowe w urządzenia pomocnicze, odpowiadające ówczesnej technice, jak kanały i śluzy; przerabiał młyny na folusze, wznosił sam budynki fabryczne i udzielał pożyczek na ich urządzenie; sprowadzał przez swych agentów wykwalifikowanych rzemieślników z zagranicy, werbował ich ulotkami i prospektami, a wreszcie, gdy już osiedli w wyznaczonych miejscach i naskutek braku zatrudnienia pozostawali bez pracy, przychodził im z pomocą, udzielając zamówień, albo wręcz dostarczając surowców do przeróbki. Że Łódź do drugiej połowy 19-go wieku była wzorowo rozplanowaną rozległą osadą, że z nieznanego miasteczka rolniczego przemieniła się w największy w kraju ośrodek włókiennictwa — jest to właśnie wynikiem świadomej akcji popierania przemysłu, prowadzonej przez mężów stanu tej miary, co Drucki-Lubecki, Staszic i Rembie-

liński, akcji, która przejmuję nas podziwem i zawstydzą. I jeżeli przyjrzymy się rozmieszczeniu przemysłu w Łodzi z przed stu laty i obecnie, ujrzymy raz jasny i logiczny podział miasta na dzielnice mieszkaniowe i przemysłowe, usytuowanie przemysłu w miejscu dlań najdogodniejszym, — drugi raz całkowity chaos, pomieszanie zakładów przemysłowych i dzielnic mieszkaniowych, ze szkodą dla jednych i drugich.

Pragnąc realizować swe postulaty urbanistyczne, dotyczące przemysłu, gminy nie mogą ograniczać się do przewidywania odpowiednich dzielnic w planach zabudowania, lecz powinny prowadzić czynną politykę przemysłową, polegającą na dostarczaniu przemysłowi terenów wraz z urządzeniami pomocniczymi w celu skierowywania nowych zakładów na właściwe miejsce oraz nakłaniania istniejących do przenoszenia się, wreszcie w celu ułatwienia osiedlania się nowych przedsiębiorstw.

*

Zagadnienia, związane z przemysłem, nie stanowią jedynie drobnego odcinka planowania urbanistycznego: są one problemem centralnym. Przemysł jest wszak podstawą bytu większości miast, wraz z nim kwitną one i upadają. Zapewnienie przemysłowi możliwie pomyślnych warunków rozwoju powinno być jednym z naczelných zadań urbanisty. Ale realizacja postulatów urbanistycznych, dotyczących przemysłu, wiąże się ponadto z wieloma innymi zagadnieniami planowania. Ileż trudności komunikacyjnych, nie dających się niemal rozwiązać, spowodowanych jest wadliwym rozmieszczeniem przemysłu! Cóż z tego, że na terenie miast przewidujemy w planach tereny rolne i ogrodnicze, jeżeli zakwaszona ziemia nie będzie rodziła? Cóż z tego, że urządzamy parki i zieleńce, płuca miasta, jeśli te płuca będą zatrute dymem i chorowite? Jeżeli chcemy, aby organizm naszych miast był istotnie zdrowy i sprawnie funkcjonował, powinniśmy do postulatów, dotyczących przemysłu i ich realizacji przywiązywać wagę jaknajwiększą.

PROF. KAZIMIERZ TWARDOWSKI LAUREAT MIASTA ŁODZI

Dnia 25-go kwietnia 1956 roku w sali Konferencyjnej Zarządu Miejskiego zebrali się członkowie Komitetu Nagrody m. Łodzi.

Uniwersytet Józefa Piłsudskiego w Warszawie reprezentował prof. dr. Włodzimierz Antoniewicz, Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie prof. dr. Manfred Kridl, Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie prof. dr. Franciszek Bujak, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie prof. dr. Adam Kleczkowski, Uniwersytet Poznański prof. dr. Stefan Błachowski, Uniwersytet Katolicki w Lublinie prof. dr. Henryk Życzyński, Wolną Wszechnicę Polską prof. dr. Stanisław Poniatowski, Polską Akademię Umiejętności prof. dr. Marcei Handelsman, Kasę im. Miąnowskiego prof. dr. Adam Krokiewicz i Ministerstwo W. R. i O. P. radca dr. Zygmunt Zagórowski. Z ramienia Zarządu Miejskiego obecni byli Prezydent inż. Głazek, wiceprezydent Godlewski i naczelnik Wydziału Oświaty i Kultury Waltratus, z ramienia Tymczasowej Rady Miejskiej dr. Tadeusz Mogilnicki.

Prof. Kazimierz Twardowski

p. Henryk Piotrowski. Na posiedzeniu obecny był również kierownik Referatu Prasowego Zarządu Miejskiego red. Roman Rom-Furmański.

Obrady zagail Prezydent miasta inż. Głazek, komunikując, iż, w myśl statutu, tegoroczna nagroda m. Łodzi przypaść ma przedstawicielowi polskiej nauki z dziedziny humanistyki. Odczytano następnie regulamin obrad, który przewidywał zgłaszanie kandydatów

przez wszystkich obecnych, dyskusję nad zgłoszonymi kandydaturami, głosowanie i wybór laureata, poczem przystąpiono do właściwych obrad.

Zgłoszono osiem kandydatur: prof. Jana Stanisława Bystronia, prof. Kazimierza Twardowskiego filozofa, prof. Adama Krzyżanowskiego znakomitego ekonomisty, prof. Stanisława Kutrzeby, historyka, dr. Artura Górskiego, uczonego i literata, prof. Kazimierza Nitscha, lingwisty, prof. Kazimierza Moszyńskiego, etnografa i prof. Ignacego Chrzanowskiego, historyka literatury.

Podczas dyskusji jedna z kandydatur, dr. Artura Górskiego, została wyeliminowana, a to ze względu na charakter bardziej literacki, aniżeli naukowy dzieł tego uczonego. Postanowiono więc wysunąć jego kandydaturę do nagrody literackiej i umieścić nazwisko Dr. Artura Górskiego na liście kandydatów w roku przyszłym, gdy Łódź wybierać będzie laureata z dziedziny literatury.

Po przemówieniach członków Komitetu „Nagrody m. Łodzi dla Polskiej Nauki” większością głosów wybrany został laureatem Łodzi prof. Kazimierz Twardowski, profesor honorowy Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie.

Życiorys prof. Kazimierza Twardowskiego.

Kazimierz Twardowski urodził się w Wiedniu w dniu 20 października 1866, gdzie też uczęszczał do szkół i odbył studja uniwersyteckie w latach 1885—1889. Doktorat uzyskał w Uniwersytecie Wiedeńskim w roku 1892, w tymże roku odbywał studja w Lipsku i Monachjum. W roku 1894 uzyskał veniam legendi z filozofji w Uniwersytecie Wiedeńskim. Powołany na Uniwersytet Jana Kazimierza był od roku 1895—1898 profesorem nadzwyczajnym filozofji, a od roku 1898—1930 profesorem tegoż przedmiotu. Przeniesiony na własną prośbę w stan spoczynku został postanowieniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 czerwca 1930 mianowany profesorem honorowym Uniwersytetu Jana Kazimierza.

Jest założycielem Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, które utworzył w roku 1904, i jego przewodniczącym od początku jego istnienia. Był długoletnim i bardzo zasłużonym prezesem Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych. Jest członkiem Polskiej Akademji Umiejętności, Towarzystwa Naukowego we Lwowie, honorowym członkiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, doktorem honorowym Uniwersytetu Poznańskiego i t. p. Był trzykrotnie rek-

torem z wyboru Uniwersytetu Jana Kazimierza. Założył pierwszy w Polsce Zakład psychologii eksperymentalnej w Uniwersytecie Lwowskim.

Z najważniejszych prac naukowych prof. Twardowskiego podajemy:

1. Idee und Preception. Eine erkenntnis-theoretische Untersuchung aus Descartes. Wiedeń 1892.
2. Zur Lehre vom Inhalt und Gegenstand der Vorstellungen. Eine psychologische Untersuchung. Wiedeń 1894.
3. Wyobrażenia i pojęcia. Lwów 1898.
4. Psychologja wobec fizjologji i filozofji. Lwów 1897.
5. Psychologja nauki pogładowej. — Szkola, 1899.
6. Zasadnicze pojęcia dydaktyki i logiki. Lwów 1901.
7. Ueberbegriffliche Vorstellungen. Lipsk 1905.
8. W sprawie klasyfikacji uczuć. Przegląd filozoficzny, 1906.
9. O idio- i allogenetycznych teorjach sądów. Przegląd filozoficzny, 1907.
10. O podziale poglądów na wzajemny stosunek duszy i ciała. Przegląd filozoficzny, 1909.
11. O metodzie psychologii. Warszawa 1910.
12. O filozofji średniowiecznej wykładów 6. Lwów 1910.
13. O czynnościach i wytworach. Kilka uwag z pogranicza psychologii, granatyki i logiki. Kraków 1911.
14. O psychologii, jej przedmiocie, zadaniach, metodzie, stosunku do innych nauk i o jej rozwoju. Lwów 1915.
15. O naukach apriorycznych czyli racjonalnych (dedukcyjnych) i naukach aposteriorycznych czyli empirycznych (indukcyjnych) w dziele „Główne kierunki filozofji” K. Ajdukiewicza. Lwów 1925.
16. O istocie pojęć. Lwów 1924.
17. Przykład wpływu wyobrażeń słuchowych na wzrokowe. Przegląd filozoficzny 1927.
18. Z logiki przymiotników. Przegląd filozoficzny 1927.
19. Sokrates. Filomata, 1951.
20. O tak zwanych prawach względnych (Biblioteczka Filozoficzna t. 5), Lwów 1954. (Praca ta ukazała się po raz pierwszy w Księdze pamiątkowej Uniwersytetu Lwowskiego ku uczczeniu pięćsetnej rocznicy Fundacji Jagiellońskiej Uniwersytetu Krakow-

skiego w roku 1900. Przekład tej pracy ukazał się w *Archiv für systematische Philosophie* w roku 1902).

21. O dostojeństwie Uniwersytetu. Poznań 1935.

Ponadto ukazały się liczne drobne artykuły w *Ruchu Filozoficznym* i 2 tomy przemówień, wygłoszonych przez prof. Twardowskiego w różnych okolicznościach.

* * *

Wśród jego dzieł naukowych na pierwsze miejsce wysuwa się praca „*Zur Lehre von Inhalt und Gegenstand der Vorstellungen*“, która dała impuls do powstania wielkiego kierunku filozoficznego, znanego pod nazwą „fenomenologii“. Wspomnieć również należy o wspaniałym manifeście, zwróconym do polskich uczonych w czasie uroczystej promocji prof. Twardowskiego na doktora honorowego uniwersytetu poznańskiego i opublikowanego p. t. „*O dostojeństwie uniwersytetu*“, w której prof. Twardowski dał głęboką analizę wartości nauki i powołania uczzonego.

Charakterystyczną cechą wszystkich prac naukowych prof. Twardowskiego i całej jego działalności pedagogicznej jest dążność do jaknajwiększej precyzji myślenia i wyrażania swych myśli w formie jaknajprostszej. Wszystkie jego prace są zwierciadłem cech jego wielkiej twórczości. Wpływ prof. Twardowskiego sięga bardzo daleko poza filozofję, gdyż uczył on ścisłości rozumowania — krytycyzmu. Tysiączne rzesze słuchały w ciągu kilkudziesięciu lat jego wykładów i pracowały w jego seminarjum.

Najchlubniejszą kartą pozafilozoficznej sfery Jego działalności pozostaną zasługi, które położył dla Uniwersytetu Lwowskiego, zwłaszcza jako jego Rektor, w doniosłych latach 1914—1917. Tylko Jego nieustraszonej energii i autorytetowi potężnej Jego osobowości, udało się wówczas ocalić w walce z centralnymi władzami austriackimi ten charakter Uniwersytetu Jana Kazimierza, który do dziś dnia posiada.

SPRAWOZDANIE

URZĘDU ROZJEMCZEGO DLA SPRAW NAJMU W ŁODZI, Z DZIAŁALNOŚCI
ZA CZAS OD 1 WRZEŚNIA 1919 R. DO 1 GRUDNIA 1935 R.

Na mocy Ustawy o ochronie lokatorów z dnia 28 czerwca 1919 roku prezes Sądu Okręgowego w Łodzi, Kazimierz Rossman, utworzył Urząd Rozjemczy dla spraw najmu w Łodzi i mianował: Władysława Cedrowskiego przewodniczącym Urzędu, Jana Odyńca jego zastępcą i zatwierdził, przedstawione przez Magistrat miasta Łodzi, dwie listy ławników Urzędu: jedną z koła właścicieli nieruchomości, drugą z koła lokatorów. Personel kancelaryjny mianował Magistrat miasta Łodzi z grona własnych urzędników.

Posiedzenia Urzędu Rozjemczego prowadzone były przez przewodniczącego Urzędu, lub jego zastępcę, przy współudziale dwóch ławników: jednego z koła właścicieli nieruchomości, drugiego z koła lokatorów; protokoły posiedzeń prowadzone były przez sekretarza Urzędu. Pierwsze jawne posiedzenie Urzędu odbyło się w dniu 11 września 1919 roku, ostatnie w dniu 28 listopada 1935 roku.

Spory pomiędzy właścicielami nieruchomości i lokatorami o wysokość komornego rozpatrywane były w okresie sprawozdawczym na mocy trzech kolejno po sobie obowiązujących Ustaw o ochronie lokatorów, — mianowicie: z dnia 28 czerwca 1919 roku (Dziennik Praw Państwa Polskiego Nr. 52/1919 r.), z dnia 18 grudnia 1920 roku (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 4/1920 r.) i z dnia 11 kwietnia 1924 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 59/1924 r.).

We wszystkich wymienionych ustawach podstawą, dla ustalania wysokości komornego za sporny lokal, było komorne płacone w miesiącu czerwcu 1914 roku (podstawowe komorne) za ten sam lokal, za wyjątkiem wypadku przewidzianego w art. 7 Ustawy z dnia 18 grudnia 1920 roku — jeżeli komorne, płacone w czerwcu 1914 roku nie odpowiadało ówczesnym przeciętnym cenom najmu, wówczas wolno je było podnieść do właściwej wysokości (oraz za wyjątkiem wypadku, przewidzianego w art. 5 Ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 roku) jeżeli komorne, płacone w czerwcu 1914 roku było, ze względu na specjalne warunki danego stosunku umownego, widocznie wygórowane, — Urząd Rozjemczy winien był ustalić podstawowe komorne według ówczesnych cen przeciętnych.

Podstawowe komorne (komorne z miesiąca czerwca 1914 roku) za sporne lokale Urząd Rozjemczy ustalał albo na podstawie złożonych przez strony dowodów, albo, opierając się na zeznaniach powołanych do sprawy świadków, lub na podstawie opinii wydelegowanej na miejsce komisji, w składzie: ławnika z kola właścicieli nieruchomości i ławnika z kola lokatorów, biorących udział na posiedzeniu Urzędu przy rozpatrywaniu spraw w pierwszym terminie; o ile opinia ławników nie była jednomyślna (rzadkie wypadki), — Urząd delegował drugą komisję w zwiększonym składzie.

Na mocy Ustawy z dnia 28 czerwca 1919 roku sporne komorne określone było przez doliczanie do ustalonej podstawowej ceny najmu za dany lokal w rublach, — od 10 do 50 procent podwyżki, odpowiednio do wielkości i przeznaczenia lokalu i zamiany następnie otrzymanej sumy na marki, licząc 100 rubli równe 216 markom.

Rozstrzygnięcia Urzędu Rozjemczego, wydane na mocy wyżej wymienionej Ustawy, były ostateczne i nie podlegały zaskarżeniu, mogły być jednak na wniosek jednej ze stron, o ile przedstawiła nowe okoliczności, w każdej chwili zmienione, ze skutecznością dla nowego terminu płatności komornego.

Na mocy Ustawy z dnia 18 grudnia 1920 roku (obowiązującej od 1 stycznia 1921 roku) sporne komorne określone było przez doliczenie do ustalonej podstawowej ceny najmu za dany lokal w rublach, od 100 do 500 procent podwyżki, odpowiednio do rozmiarów i przeznaczenia lokalu i zamiany następnie otrzymanej sumy na marki, licząc 100 rubli równe 216 markom. Ponieważ powyżej wymieniona Ustawa nałożyła na lokatorów obowiązek płacenia oprócz komornego tak zwanych opłat dodatkowych, objętych art. 5 Ustawy, — Urząd Rozjemczy określał wysokość tychże w markach podług norm z praktyki osiągniętych, o ile właściciel domu ścisłego wykazu przypadających na lokatora opłat dodatkowych nie przedstawił.

Zgodnie z przepisami powyższej Ustawy Urząd Rozjemczy rozpatrywał również wnioski o wydanie zezwolenia na odstąpienie praw najmu osobie trzeciej. Rozstrzygnięcia Urzędu Rozjemczego, wydane na mocy Ustawy, o ile wydane były za zgodą obydwu stron, — były natychmiast wykonalne, zaś rozstrzygnięcia, wydane na wniosek jednej tylko strony, mogły być uchylone przez właściwy sąd pokoju na żądanie strony zainteresowanej, postawione w drodze powództwa w przeciągu dwóch tygodni od daty rozstrzygnięcia.

Na mocy Ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 roku (obowiązującej od 1 czerwca 1924 roku) określenie wysokości spornego komornego oparte zostało na odmiennej od poprzednich Ustaw zasadzie. Miano-

wicie wprowadzone zostały stawki procentowe, które w miesiącu czerwcu 1924 roku wynosiły od 5 do 50 procent od ustalonej podstawowej ceny najmu w stosunku kwartalnym, odpowiednio do wielkości i przeznaczenia lokalu; powyższe stawki, poczynając od 1 lipca 1924 roku do 1 stycznia 1925 roku, wzrastały co kwartał o 4 procent podstawowej ceny najmu, poczynając zaś od 1 stycznia 1925 roku o 6 procent kwartalnie do czasu osiągnięcia całkowitych 100 procent podstawowej ceny najmu; obliczone za dany lokal i dany okres czasu, zgodnie z powyższym przepisem Ustawy, komorne w rublach przeliczane było na złote, przyjmując 100 rubli równe 266 złotym; nadmienić należy przytem, że kiedy stawka procentowa za lokale, składające się z pokoju i kuchni, lub samego pokoju, albo też kuchni, doszła do 45 procent podstawowej ceny najmu, co miało miejsce za pierwszy kwartał 1926 roku, — dalsza zwyżka stawki procentowej, za wymienione wyżej lokale, została wstrzymana do 1 lipca 1928 roku.

Co się tyczy opłat dodatkowych, to te nadal lokatora obowiązywały z tem, że o ile komorne za dany lokal dochodziło do 50 procent podstawowej ceny najmu, część opłat wyszczególnionych Ustawą — odpadała, po dojściu zaś komornego do 75 procent podstawowej ceny najmu opłaty dodatkowe lokatora nie obowiązywały.

Dodać należy, że na początku pewne trudności sprawiało Urzędowi Rozjemczemu ustalanie tych „opłat dodatkowych“ z tego względu, że właściciele nieruchomości nie przedstawiali wykazów poniesionych na nieruchomość wydatków, a jeżeli już przedstawiali, to wykazy te nie były poparte dowodami i nadto po większej części wygórowane. Dla ustalenia więc opłat dodatkowych, odpowiadających rzeczywistym wydatkom, poniesionym przez właściciela nieruchomości, Urząd Rozjemczy, po naradzie z ławnikami Urzędu (przedstawicielami właścicieli nieruchomości i lokatorów), postanowił określić opłaty dodatkowe proporcjonalnie do podstawowej ceny najmu, płaconej za dany lokal w stosunku od 6 do 14 procent, mając na uwadze: 1) brak wody w danej nieruchomości, lokatorzy której zmuszeni byli czerpać wodę ze studzien miejskich lub sąsiednich domów (na peryferjach miasta), 2) jeżeli nieruchomość posiadała tylko studnię w podwórzu, 3) jeżeli lokale posiadały wodociągi, do których wodę dostarczał właściciel nieruchomości, 4) jeżeli lokale posiadały wodociągi i wygodki, 5) w końcu wodociągi, wygodki i kąpiele. System powyższy przyjęła Warszawa, Piotrków i kilka innych miast.

Rozstrzygnięcia Urzędu Rozjemczego, wydane na mocy obecnie obowiązującej Ustawy, o ile strony poddały się orzecznictwu Urzę-

du, były ostateczne i nie ulegały zaskarżeniu, mogły jednak być zmienione o ile strona przedstawiała nowe okoliczności, ze skutecznością dla nowego terminu płatności komornego; jeżeli zaś sprawa nie była poddana orzecznictwu Urzędu Rozjemczego, mogły strony w ciągu dni 14, licząc od dnia ogłoszenia orzeczenia odwołać się do Sądu Okręgowego II Wydziału Cywilnego w Łodzi, wyrok którego był ostateczny i nie podlegał kasacji. Orzeczenia Urzędu Rozjemczego w sprawach poddanych orzecznictwu Urzędu za zgodą obydwu stron były natychmiast wykonalne, w innych sprawach po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia orzeczenia (art. 20 Ustawy).

Na podstawie przepisów wymienionych powyżej trzech Ustaw o ochronie lokatorów, — Urząd Rozjemczy w okresie sprawozdawczym rozstrzygał spory pomiędzy właścicielami nieruchomości i ich lokatorami o wysokość komornego za lokale, poczynając od pomieszczeń mieszczących się w suterynach i na poddaszu, a kończąc na lokalach luksusowych, oraz za sklepy, składy, lokale fabryczne, handlowe, przemysłowe, szkolne, za lokale w domach rodzinnych fabrycznych, za pomieszczenia w halach targowych i na rynkach otwartych, oraz za całe budynki zajęte przez władze wojskowe, urzędy państwowe i Zarząd Miejski w Łodzi, nadto za mieszkania zajęte przez sublokatorów; również rozpatrywane były wnioski o wydanie zezwolenia na odstąpienie praw najmu osobie trzeciej.

W czasie działalności Urzędu od 1 września 1919 roku do dnia 1 grudnia 1955 r. zostało wniesionych spraw:

1) Podczas trwania Ustawy z dn. 28 czerwca 1919 r. (Dz. pr. Nr. 52/19 r.) od 1 września do końca 1919 r. — 675, w 1920 r. — 1082, Razem 1757.

2) Podczas trwania Ustawy z dn. 18 grudnia 1920 roku (Dz. U. R. P. Nr. 4/20 r.) w roku 1921 — 5708, w r. 1922 — 5919, w r. 1923 — 4511, od 1 stycznia do 1 czerwca 1924 r. — 2865. Razem 16805.

3) Podczas trwania Ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 39/24 r.) od 1 czerwca do końca 1924 r. — 6817, w 1925 r. — 3896, w 1926 r. — 2892, w 1927 r. — 2435, w 1928 r. — 2209, w 1929 r. — 1928, w 1930 r. — 1761, w 1931 r. — 1650, w 1932 r. — 1446, w 1933 r. — 1151, w 1934 r. — 921, od 1 stycznia do 1 grudnia 1955 r. — 682. Razem 27.766.

Ogółem spraw od 1 września 1919 r. do 1 grudnia 1955 r. — 46.524.

Należy zaznaczyć, że do 1 czerwca 1924 r. spraw właściwie było więcej, ze względu na tak zwane „zbiorówki“, t. j. sprawy wytaczane przez właścicieli domów przeciwko kilku, kilkunastu względnie kil-

kudziesięciu lokatorom jednego domu i odwrotnie; zbiorówki te były zapisywane w repertorium pod jednym numerem, a właściwie stanowiły kilkanaście spraw.

Ponieważ prawie żadna z wyżej wymienionych 46324 spraw nie mogła być zakończona w jednym terminie, skutkiem czego w celu sprawdzenia dowodów stron (badania świadków, dokonywanie oględzin lokali) na wokandach Urzędu Rozjemczego było spraw 85789 na 2192 posiedzeniach.

Oprócz spraw rozpoznawanych w zakresie Ustawy Urząd Rozjemczy wydawał decyzję odnośnie zwalniania osób, których ubóstwo zostało należycie stwierdzone, od ponoszenia kosztów postępowania przed Urzędem, następnie wydawał decyzje, dotyczące przyjmowania, pozostawiania bez biegu lub odrzucania podanych odwołań od orzeczeń Urzędu do Wydziału Odwoławczego lub Sądu Okręgowego w Łodzi.

Z wniesionych 46324 spraw zostało rozpoznanych i zakończonych do 1 grudnia 1935 r. — 45.869, a pozostało niezakończonych — 455. Razem 46.324, a mianowicie, niezakończono spraw: w 1927 r. — 1, w 1928 — 1, w 1929 r. — 1, w 1930 r. — 19, w 1931 r. — 26, w 1932 r. — 35, w 1933 r. — 104, w 1934 r. — 67, do 1 grudnia 1935 r. — 201. Razem 455.

Niezakończone sprawy z lat 1927 do 1934 roku w ilości 254 kwalifikują się do umorzenia, gdyż, jak z praktyki Urzędu wynika, strony dlatego żądały odroczenia spraw, lub nie wykonały decyzji Urzędu (naprz. wpłacenia pewnych kwot na dokonanie oględzin, wezwania świadków, złożenia dokumentów), że spór po za Urzędem zakończyły polubownie i więcej w rozstrzygnięciu sporu nie były zainteresowane.

Spraw podanych przez lokatorów było w okresie

sprawodawczym	28667	czyli	61,87 %
przez właścicieli domów	17528	„	37,42 %
przez sublokatorów	529	„	0,71 %

46324 spraw 100 %

Odwołań od orzeczeń Urzędu zostało wniesionych do Sądu Okręgowego w Łodzi w okresie od dnia 1-go czerwca 1924 r. do dnia 1 grudnia 1935 r. w 5938 sprawach co na ilość spraw (I. VI. 24 r. — 1. XII. 35 r.) 27766 stanowi 21,38 %.

Z powyższych 5938 odwołań Sąd Okręgowy uchylił orzeczenia Urzędu w 664 sprawach, czyli na ilość 5938 podanych odwołań —

11,2⁰/₀, a na całą ilość rozpoznanych spraw podług ustawy z dnia 11. IV. 24 r. — 27766 uchylono orzeczeń — 2,4⁰/₀.

Komisje w celu określenia ceny najmu z 1914 r. za sporne lokale powołano od 1 czerwca 1924 r. do 30 listopada 1935 r. w 17780 sprawach.

Posiedzeń Urząd odbył ogółem 2192, z tych pierwsze odbyło się w dniu 11 września 1919 r., a ostatnie — 28 listopada 1935 roku.

Kancelarja Urzędu składała się początkowo z 4-ch pracowników, później z 7-miu, a w końcu w związku ze zmniejszeniem się ilości spraw z 2-ch.

Przewodniczącym Urzędu był od początku jego zorganizowania aż do końca p. Władysław Cedrowski, jego zastępcą p. Jan Odynec, a po jego śmierci w dniu 10 lipca 1935 r. p. Edward Filipkowski w czasie od 14 października do dnia 1 grudnia 1935 r.

Ławników z grona właścicieli nieruchomości było 20, a z grona lokatorów i sublokatorów 26.

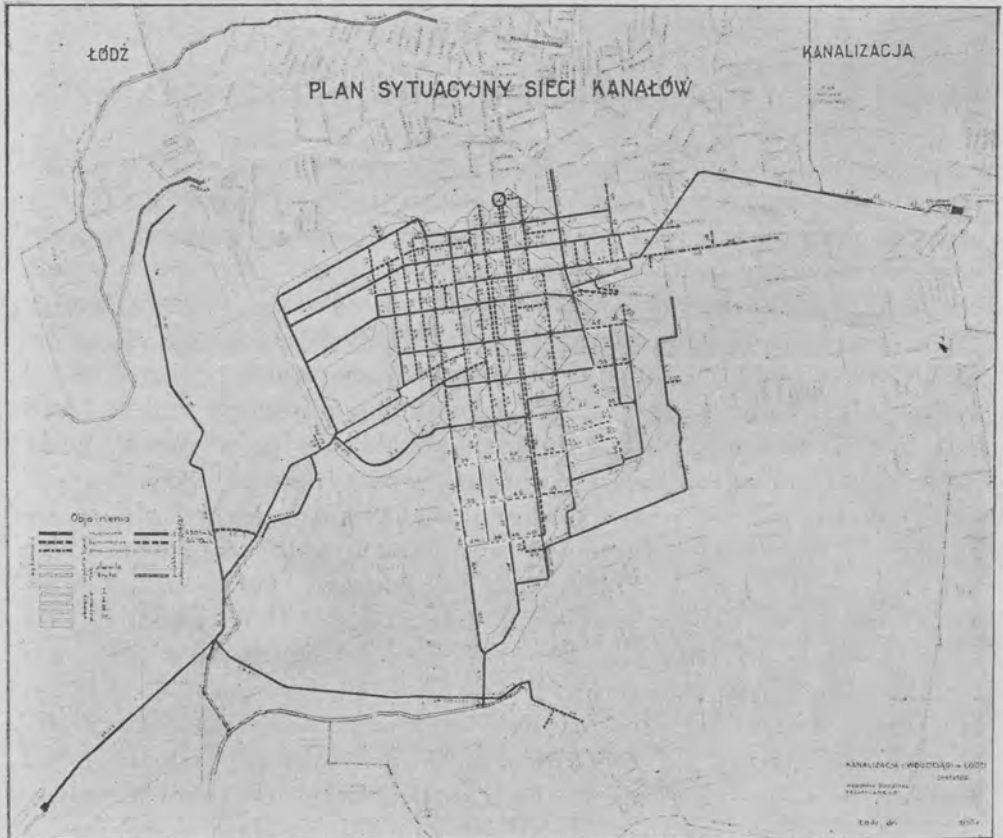
Z powodu likwidacji wszystkich Urzędów Rozjemczych dla spraw najmu na mocy Dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. (Dz. U. poz. 504 Nr. 82/35) zostały przekazane do Sądu Grodzkiego niezakończone sprawy w ilości 455, do Archiwum Miejskiego zaś wszystkie zakończone sprawy w ilości 45869. Razem 46324.

KANALIZACJA — WODOCIĄGI — REGULACJA RZEK

Zgodnie z wytycznymi Tymczasowego Zarządu Miejskiego w Łodzi, realizowania potrzeb najniezbędniejszych w tegorocznym programie inwestycyjnym, roboty kanalizacyjno-wodociągowe kroczą w pierwszym szeregu wszelkich inwestycji miejskich. W rozwoju sieci wodnej i kanalowej rok bieżący będzie odnotowany jako rok bardzo pracowity. Prowadzone przez Dyрекcję Przedsiębiorstwa Miejskiego „Kanalizacja i Wodociągi” inwestycje odbywały się i odbywają w różnych, według zgóry określonego planu, punktach miasta. Jeśli chodzi o Kanalizację, to kapitalne to dzieło weszło w okres końcowych robót. Według zamieszczonego poniżej planu sytuacyjnego sieci kanałów roboty projektowane do wykonania (linje białe) w roku 1936/37 obejmują południową część miasta z ulicami **Żeromskiego** (od ul. Żwirki do ul. Ks. Biskupa Bandurskiego), **Gdańską** (od ulicy Ks. Skorupki do ul. Ks. Biskupa Bandurskiego), **Wólczańską** (od ul. Czerwonej do Ks. Biskupa Bandurskiego), **Księdza Skorupki** (do Piotrkowskiej), **ul. Stanisława, Radwańską** (od Żeromskiego do Piotrkowskiej), **Żwirki** (od Żeromskiego do Piotrkowskiej), **Wigury** (do Kilińskiego), **Orlej** (od Sienkiewicza do Kilińskiego), **Główniej** (od Sienkiewicza do Kilińskiego). Plan projektowanych robót kanalizacyjnych obejmuje pozatem ul. **Kilińskiego** (od Abramowskiego aż do Nawrotu), **ul. Przejazd** (od Kilińskiego do Juljusza), **ul. Pomorską** (do Zbiornika wody na Budach Stokowskich).

Pozatem przeprowadzona zostanie dalsza regulacja rzek. Zaznaczyć należy, iż zamieszczony poniżej plan sytuacyjny sieci kanałów obejmuje prace już wykonane (linje czarne) oraz zamierzone (wyszczególnione powyżej).

Budowę Kanalizacji rozpoczęto w 1925 r. od t. zw. pierwszej serii robót kanalizacyjnych, obejmujących 121.598 m. b. kanałów w najbardziej zabudowanych i zaludnionych dzielnicach miasta. Wykonanie I-ej serii robót rozłożone zostało początkowo na 5—6 lat i miało kosztować około zł. 56 milionów. Jednakże wskutek trudności finansowych miasta okres ten musiał być przedłużony. Do 1935 roku wybudowano kanałów: murowanych 45.084 m. b., burzowych 561 m. b., kamionkowych 25.935. Razem 71.580 m. b. o pojemności 83.426 mtr³ oraz 1.150 m. b. kanałów prowizorycznych. Na ulicach, na których ułożono sieć kanałów miejskich, wybudowano 905 normalne wpusty

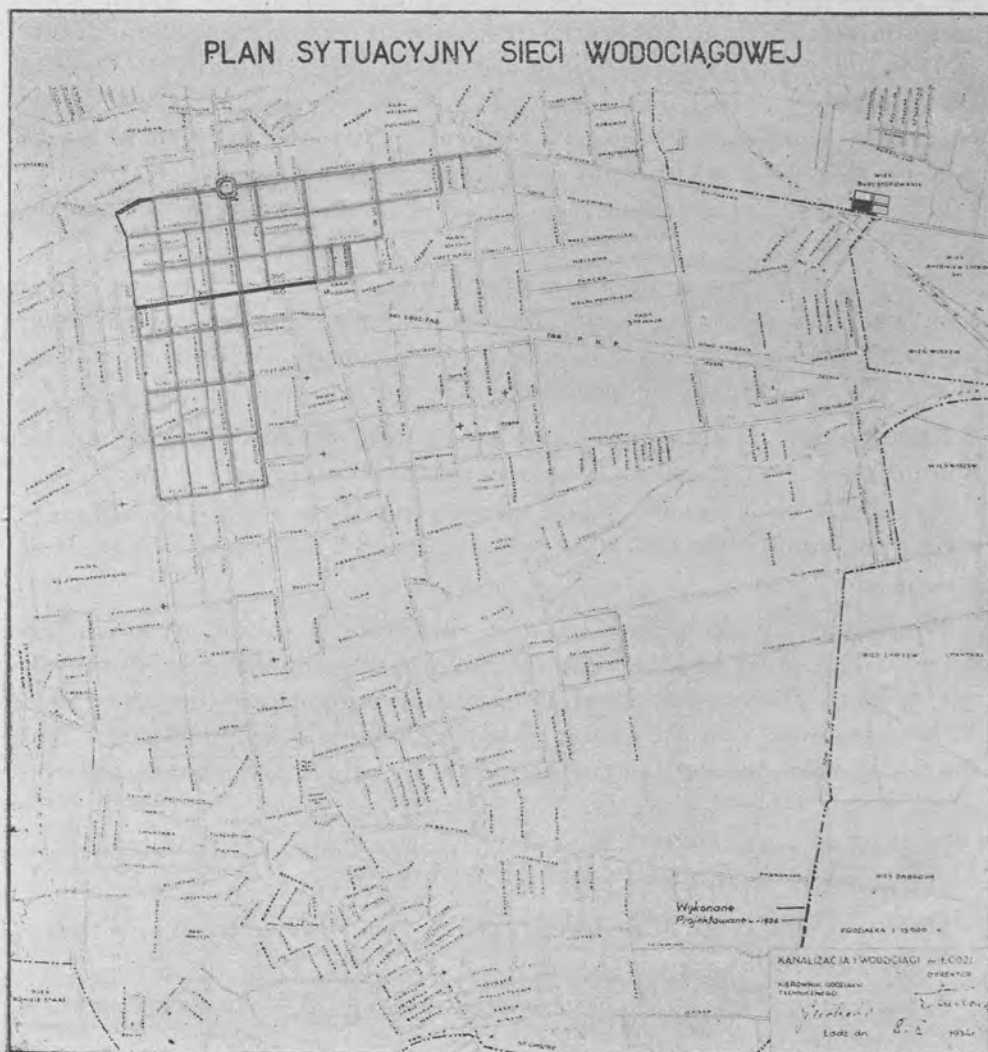

uliczne. Dla połączenia tych wpustów z kanałami ułożono około 8.000 m. b. rur kamionkowych o średnicy 20 cm. Koszt tych robót wynosi zł. 35.564.162. Do budowy wodociągów przystąpiono w 1934 r. Według pierwotnego projektu Lindleya, zmienionego częściowo w 1935 r. przez prof. Rosłońskiego, zmodyfikowany projekt jako początkowa rozbudowa przewiduje wykonanie I-iej serii robót:

- 1) 5-ciu studzien artezyjskich z pompami głębinowymi.
- 2) rurociągu tłoczonego do stacji odzeleniania w Dąbrowie.
- 3) zbiornika pośredniego o pojemności 2.000 mtr.³.
- 4) odzeleniaczy otwartych i stacji pomp tłoczących do zbiornika głównego.
- 5) rurociągu głównego tłoczonego średnicy 800 mm.
- 6) głównego zbiornika na Budach Stokowskich o pojemności 30.000 mtr.³.
- 7) sieci miejskiej, opartej na 3-ch ciągach głównych 800 mm.

Przewidziany ogólny pobór wody z 5-ciu studzien wyniesie około 45.000 mtr.³ wody na dobę, co pokryje zapotrzebowanie miasta na okres 25 do 30 lat, poczem zajdzie konieczność oparcia zaczerpu na wodzie rzecznej z Pilicy pod Tomaszowem. Koszt realizacji I-iej sekcji wodociągu przewidywany jest na sumę zł. 20 milionów.

Poniżej drukujemy plan sytuacyjny sieci wodociągowej, który w roku bieżącym przewiduje objęcie tą siecią obszaru miasta, którego granicami są: ul. **Ks. Biskupa Bandurskiego** (od Żeromskiego do Piotrkowskiej), **Piotrkowska** (od Ks. Biskupa Bandurskiego), **Prezydenta Narutowicza** (do Placu Dąbrowskiego wyłącznie), **Dr. Sterlinga**, **Po-**

łudniowa, Magistracka (do Pomorskiej), Pomorska (od Trębackiej do Placu Wolności), Plac Wolności, 11-go Listopada (do ul. Gdańskiej), następnie ul. Żeromskiego (do Ks. Biskupa Bandurskiego), oraz wszystkie zawarte w tym obszarze arterje. Dotąd ułożono sieć wodociągową na ul. ul. Legjonów (od Żeromskiego do Piotrkowskiej), Prez. Narutowicza (do Kilińskiego), Żeromskiego (od Legjonów do 11-go Listopada).

U w a g a: Ciemne linje na planie oznaczają prace wykonane, jaśniejsze — roboty projektowane.

Dyrekcja Kanalizacji i Wodociągów wykonała równocześnie szereg budowli nadziemnych. Do najważniejszych należy stacja oczyszczania ścieków na Lublinku. Budowę jej ukończono kompletnie w 1950-ym roku. Gmach obejmuje 20.000 mtr.³ kubatury. Ogólny koszt budowy stacji wraz z urządzeniami wynosi zł. 1.529.547.51. Dyrekcja Kanalizacji wykonywa również i roboty jej zleczone przez Zarząd Miejski i tak została wykonana regulacja rzek: Karolewki, Łódki, Bałutki i Jasieni oraz rów wylotowy do rzeki Ner — ogółem 12.285 m. b.

W roku 1955-ym w dalszym ciągu prowadzono rozbudowę sieci kanalizacyjno-wodociągowej i regulacje rzek. Dzięki zwiększonej pomocy Funduszu Pracy również został znacznie zwiększony zakres robót. Wykonane prace przedstawiają się następująco:

Kanalizacja: Kanaly murowane na ogólnej długości 5.053.60 m. b., kamionkowe — 1.075.40 m. b. Razem 6.129.00 m. b.

Pozatem wykonano 65 wpusty na różnych ulicach miasta i 540 m. b. rurociągu kamionkowego dla połączenia tych wpustów z kanałami miejskimi.

Wodociągi: Wykończono budowę zbiornika w stanie surowym, zaś w roku bieżącym będą wykonane roboty zewnętrzne, t. j. tynkowanie kolumn, fugowanie kopuł i ścian oraz murowanie dna zbiornika. W wykonaniu 2 studnie artezyjskie o głębokości około 800 mtr. Studnie te zostaną ostatecznie wykończone łącznie z próbnem pompowaniem w roku bieżącym.

Regulacja rzek: W dalszym ciągu prowadzono roboty regulacyjne rzek: Jasieni, Bałutki i Łódki na długości 5.490 m. b.

Ogólny koszt robót inwestycyjnych w roku 1955-ym wyniósł przeszło zł. 4.700.000.

Roboty przewidziane do wykonania w roku 1956-ym przedstawiają się następująco:

I. Budowa wodociągów: Wykończenie studzien i pompowanie, wykończenie zbiornika na Budach Stokowskich, komory zasuw, rurociągi i kanalizacja zbiornika. Sieć uliczna — 29.798 m. b. Podejścia do domów szt. 500.

II. Budowa kanałów: Kanały murowane — 4.501 m. b., kanały kamionkowe — 4.470 m. b., wpusty uliczne szt. 60.

III. Regulacja rzek: Rzeka Łódka — 244 m. b., rzeka Bałutka — 900 m. b.

PROGRAM PRAC WYDZIAŁU PLANTACYJ NA ROK 1936

Poza zwykłymi robotami, związanymi z konserwacją parków, ogrodów i skwerów oraz zadrzewień ulic i placów miejskich — Wydział Plantacyj Miejskich projektuje w roku 1936 wykonanie następujących główniejszych prac plantacyjnych inwestycyjnych.

I. Dalsza rozbudowa parku ludowego im. Marszałka J. Piłsudskiego.

Program prac dalszej rozbudowy parku na rok 1936, wobec wykonania w roku ubiegłym z powodu braku odpowiednich kredytów zaledwie $\frac{1}{4}$ projektowanych robót, obejmuje dalsze wykonanie robót z roku zeszłego w zakresie następującym:

Wykończenie budowy i zadrzewienie toru saneczkowego i strzelnicy małokalibrowej (na przestrzeni około 8.200 m²); wykończenie budowy i zadrzewienie ogrodu jordanowskiego dla dzieci (na przestrzeni około 15.750 m²); wykończenie niwelacji i zadrzewienie terenu około pomnika poległych; zniwelowanie i założenie zieleńców oraz zadrzewienie ul. Srebrzyńskiej wzdłuż granic parku od ul. Jarzynowej do Alei Unji i Alei Unji od rzeki Łódki do Alei 11 Listopada (na przestrzeni około 24.500 m²); budowę 6 kortów tenisowych i 6 placów do gier sportowych (na przestrzeni około 6.000 m²); niwelację i zadrzewienie Alei Poleskiej na odcinku długości 250 m. b. od rzeki Łódki do ul. Krakowskiej — i Alei Okólnej w parku, na odcinku od Al. Poleskiej do Al. 11 Listopada długości 540 m. b.; wykopanie drugiej części stawów oraz uregulowanie brzegów i wymodelowanie wzgórza nad stawem (na przestrzeni około 8.150 m²); ułożenie nawierzchni ze szlaku i żwiru na alejach pieszych parku (na przestrzeni około 7 ha); meljoracja ziemi pod zadrzewienie i trawniki (na przestrzeni ok. 12 ha); zadrzewienie i założenie trawników (na przestrzeni około 4,5 ha); ogrodzenie I boiska ćwiczebnego i ogrodzenie bieżni III boiska ćwiczebnego na stadionie sportowym.

Wykonanie powyższych robót zakończyłoby budowę I części parku na ogólnej przestrzeni około 80 ha.

II. Budowa skwerów i zadrzewienie ulic.

Poza dalszą rozbudową parku im. Marszałka J. Piłsudskiego, Wydział Plantacyj projektuje w roku bieżącym budowę następujących obiektów plantacyjnych:

Wykonanie powyższych robót zakończyłoby budowę I części parku jordanowskiego przy ul. Brzezińskiej (na przestrzeni 1 ha 6000 m²); budowę skwerów i zieleńców na dziedzińcach kolonii miejskiej im. M. Mireckiego (na przestrzeni około 2 ha); budowę skweru na placu Leonhard'a na przestrzeni 12,000 m²; zadrzewienie II części drogi do Łagiewnik (na przestrzeni około 2 klm.); zadrzewienie zregulowanej rzeki Karolewki (na przestrzeni około 1 klm.); zadrzewienie nowozregulowanych ulic: Siewnej, Owsianej, Sędziowskiej, Obywatelskiej, Górnej i Krakowskiej — oraz tych, które do sezonu jesiennego zostaną zregulowane; ukończenie budowy bulwarów w Alei Kościuszki na przestrzeni 9000 m².

III. Roboty inwestycyjne w parkach i na skwerach.

W celu przystosowania do lepszego użytku publicznego parków i skwerów — Wydział Plantacyj projektuje w roku bieżącym wykonanie następujących robót inwestycyjnych:

W parku im. ks. J. Poniatowskiego projektuje się: ukończenie regulacji brzegów stawów i obsadzenie ich roślinami nadwodnymi; wykończenie budowy pawilonu nad stawem; budowę ogrodu jordanowskiego dla małych dzieci z basenem (brodzianką), piaskownikiem oraz schroniskiem od deszczu i pawilonem „Kropki Mleka”; budowę bramy od ul. Inżynierskiej; budowę nowego ogrodzenia parku od terenów K. P. i P. M. T.

W parku im. Staszica projektuje się: budowę ogrodzenia od ulicy Wierzbowej i przebudowę ogrodzenia od ul. Narutowicza i Cegielnianej; oświetlenie parku nowym typem lamp na niskich słupach przez Elektrownię Łódzką.

W parku im. Sienkiewicza projektuje się: również oświetlenie parku nowym typem lamp na niskich słupach przez E. Ł.; budowę szaletu podziemnego.

W parku Źródlika projektuje się: powiększenie budynku przechowalni roślin dekoracyjnych i budowę t. zw. „belgijek” dla roślin; budowę ogrodzenia od ul. przy Zakładach Scheiblera.

W parku 5-go Maja projektuje się: budowę ogrodzenia frontowej części parku od ul. Zagajnikowej; budowę hydrantów w ogrodzie jordanowskim.

Na skwerze na „Bratniej Mogile” projektuje się: rekonstrukcję skweru na przestrzeni około 2,5 ha w przystosowaniu do nowowzniesionego kościoła Zbawiciela.

PROTOKUŁ
9 POSIEDZENIA RADY PRZYBOCZNEJ
PRZY TYMCZASOWYM PREZYDENCIE MIASTA ŁÓDZI

Łódź, dnia 2 kwietnia 1936 roku.

Komplet członków Rady 23.

Obecnych członków Rady 19.

I. Członkowie Rady Przybocznej:

- a) obecni: 1. Chodakowski Leon, 2. Cyrański Adam, 3. Dobranc Bertold, 4. Fiedler Zygmunt, 5. Jaworowski Kazimierz, 6. Klocman Jerzy, 7. Kubasiewicz Stanisław, 8. Liberman Fiszel, 9. Dr. Mogilnicki Tadeusz, 10. Pawłowski Stanisław, 11. Peterman Stanisław, 12. Raabe Zygmunt, 13. Rybicka Apolonja, 14. Socha Józef, 15. Tomczyk Józef, 16. Waszkiewicz Franciszek, 17. Walczak Walenty, 18. Wasilewski Tomasz, 19. Zajączkiewicz Józef.
- b) nieobecni usprawiedliwieni: 1. Biłyk Alfred, 2. Geyer Robert, 3. Lewandowski Andrzej.
- c) nieobecny nieusprawiedliwiony: Algajer Karol.

II. Członkowie Zarządu Miejskiego:

- a) obecni: 1. Prezydent inż. Głazek Waclaw, 2. Wiceprezydent Godlewski Mikołaj, 3. Wiceprezydent Kozłowski Kazimierz.
- b) nieobecny usprawiedliwiony: Wiceprezydent Pączek Antoni.

III. Urzędnicy miejscy:

obecni: 1. Barczewski Jan, 2. inż. Berliner Edward, 3. inż. Brzozowski Juljan, 4. Chwalbiński Leon, 5. Dr. Grabowski Albin, 6. Hoffman Robert, 7. Illnicz Hilarjusz, 8. Jaworski Władysław, 9. Kalinowski Mieczysław, 10. Kempner Stanisław, 11. Librach Ignacy, 12. Purlal Antoni, 13. Rosset Edward, 14. inż. Rybołowicz Jan, 15. Waltratus Jan, 16. Wiśłowski Tadeusz, 17. inż. Wojewódzki Waclaw, 18. Zalewski Józef.

Przewodniczący: Prezydent inż. Głazek Waclaw.

Sekretarz: Barczewski Jan, Kierownik Oddziału Ogólnego Wydziału Prezydjalnego.

Stenografki: Brzozowska Klara i Milewska Zofja.

Porządek obrad.

- I. **Zagajenie** (stwierdzenie quorum, przyjęcie protokołu poprzedniego posiedzenia, przyjęcie porządku dziennego obrad, komunikaty).
- II. **Wybór** 1 członka Rady Zarządzającej Kanalizacji i Wodociągów na miejsce inż. J. Klocmana.
— referat Prezydenta inż. W. Głazka —
- III. **Sprawozdania Komisyj Radzieckich:**
 - a) **F i n a n s o w o - B u d ż e t o w e j** w przedmiocie:
 1. Przyjęcia zapomogi od Komunalnego Funduszu Zapomogowego w wysokości zł. 45.781.—.
— referat J. Sochy —
 2. przystąpienia Gminy Miejskiej Łódź do Związku Elektryfikacyjnego Międzykomunalnego Przemysłowego Okręgu Łódzkiego w charakterze członka z udziałem w wysokości zł. 500.000.—.
— referat L. Chodakowskiego —
 3. nabycia od p. Marjanny Antosikowej działki gruntu, zajętej pod budowę drogi Łódź—Łagiewniki.
— referat Z. Raabego —
 4. nabycia od p. Pauliny Ende placu na poszerzenie targowiska przy ul. Rzgowskiej.
— referat Z. Raabego —
 5. nabycia od p. Bolesława Splawskiego placu na urządzenie ulicy i zieleńca.
— referat Z. Raabego —
 6. upoważnienia Zarządu Miejskiego do wystawiania weksli.
— referat J. Sochy —
 - b) **K o m i s y j i** do **S p r a w** **O g ó l n y c h** w przedmiocie:
 1. wystąpienia do Rządu o wydanie ustawy, w ramach której byłaby możliwość poddania rewizji koncesyj przedsiębiorstw użyteczności publicznej, godzących w interesy dobra publicznego.
— referat K. Jaworowskiego —
 2. zawieszenia rozpatrzenia podań o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji:
 - a) p. Otylji Lenk przy ul. Marysińskiej Nr. 51
 - b) „ Szulima Kochańskiego przy ul. Zachodniej Nr. 19
 - c) „ Andrzeja i Janiny Tomczaków przy ul. Górnej Nr. 51

- d) p. Feliksa Turskiego przy ul. Nowo-Południowej Nr. 5
 - e) „ Ottona Kitlausa przy ul. Mochneckiego Nr. 14
 - f) „ Jadwigi Handke przy ul. Ogrodowej Nr. 4
 - g) „ Samuela Hormana przy ul. Legionów Nr. 29
 - h) „ Stanisława Bubasa przy ul. Rokicińskiej Nr. 141
 - i) „ Anny Gajewskiej przy ul. Bydgoskiej Nr. 55
 - j) „ Stefana Skorupy przy ul. Klonowej Nr. 36
 - k) „ Dawida Frydlanda przy ul. Drukarskiej Nr. 28
 - l) „ Moryca Garfinkla przy ul. Zagajnikowej Nr. 55
 - l) „ Stefana i Marjanny Jędrzejec przy ul. Nowy Świat Nr. 52
 - m) „ Kazimierza Zubezaka przy ul. Pogranicznej Nr. 55
 - n) „ Franciszki Wojnarowskiej przy ul. Brzezińskiej Nr. 120
 - o) „ Bronisława Krygiera przy ul. Poprzecznej Nr. 9
 - p) „ Jana Bogusza i Adama Szafrąńskiego przy ul. Wieniawskiego Nr. 36
 - r) „ J. Jakubowicza i M. Gutermana przy ul. Rzgowskiej Nr. 22
 - s) „ Franciszki Trzeba przy ul. Lutomierskiej Nr. 55
 - t) „ Andrzeja Małeckiego przy ul. Łącznej Nr. 54
 - u) „ Adolfa i Karoliny małżonków Knoff przy ul. Smoczej Nr. 9-a
 - v) „ Aleksandra Klingbeila przy ul. Głównej Nr. 12
 - w) „ Edwarda Łukaszewskiego przy zbiegu ul. Kordeckiego i Toruńskiej.
— referat W. Walczaka —
3. wyrażenia zgody — w drodze wyjątku — na dobudowę przez p. Zofję Pilasz mieszkalnego budynku na posesji przy ul. Emilji Plater Nr. 9
— referat W. Walczaka —
4. wyrażenia zgody — w drodze wyjątku — na nadbudowę przez p. Augusta Telaske murowanego budynku mieszkalnego na posesji przy ul. Malinowej Nr. 16.
— referat W. Walczaka —
5. wyrażenia zgody — w drodze wyjątku — na wzniesienie przez pp. Władysława i Marję małżonków Kołodziej budynku gospodarczego na posesji przy ul. Poprzecznej 11.
— referat W. Walczaka —

IV. Wolne wnioski.

I. Zagajenie:

Posiedzenie otwiera o godz. 19 min. 45 Prezydent Miasta inż. Głazek Waclaw, oświadczając, iż jest ono prawomocne. Na 23 członków Rady obecnych jest 19. Członkowie Rady: Biłyk Alfred, Geyer Robert i Lewandowski Andrzej nieobecność swą usprawiedliwili.

Protokół 8 posiedzenia Rady Przybocznej z dnia 12 marca 1956 roku uważa się za przyjęty, wobec niezgłoszenia poprawek przez członków Rady, którym wyłożony on był do przeglądu.

Z porządku obrad zdejmuje się:

1. punkt III b) 2. t) zawieszenie rozpatrzenia podania p. Andrzeja Małeckiego o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji przy ul. Łącznej Nr. 54;
2. punkt III b) 5. sprawa wyrażenia zgody — w drodze wyjątku — na wzniesienie przez pp. Władysława i Marję małżonków Kołodziej budynku gospodarczego na posesji przy ul. Poprzecznej Nr. 11.

Porządek obrad uzupełnia się punktem III a/7. — otwarcia przez K. K. O. m. Łodzi Zarządowi Miejskiemu kredytu na rachunku bieżącym do zł. 500.000.— (referat J. Sochy).

Przyjęto do wiadomości.

I. następujące postanowienia Tymczasowego Prezydenta Miasta, powzięte w zastępstwie Magistratu:

1. Nr. 251/M z dnia 11 marca 1956 roku w sprawie obniżenia o 10—20% z dniem 1 kwietnia 1956 roku wysokości stawek, płaconych za biednych mieszkańców miasta, chorych na raka, a leczonych przez Łódzkie Towarzystwo Zwalczenia Raka.
2. Nr. 252/M z dnia 11 marca 1956 roku w sprawie obniżenia o 10—20% z dniem 1 kwietnia 1956 roku wysokości opłat, pobieranych za prześwietlania i zdjęcia roentgenowskie, dokonywane w miejskich gabinetach roentgenowskich.
3. Nr. 257/M z dnia 11 marca 1956 roku w sprawie obniżenia z dniem 1 kwietnia 1956 roku ceny gazu, zużywanego w urzędach i zakładach miejskich, z 22 na 16 groszy.
4. Nr. 260/M z dnia 18 marca 1956 roku w sprawie obniżenia z dniem 1 kwietnia 1956 roku o 10% stawek, płaconych za chore dzieci, umieszczane przez Zarząd Miejski w Szpitalu Anny-Marji.
5. Nr. 261/M z dnia 18 marca 1956 roku w sprawie obniżenia z dniem 1 kwietnia 1956 roku o 10% stawek, płaconych za

biedne chore, umieszczane przez Zarząd Miejski w prywatnych zakładach położniczych.

6. Nr. 266/M z dnia 18 marca 1956 roku w sprawie ogłoszenia V przymusu kanalizacyjnego.
7. Nr. 274/M z dnia 25 marca 1956 roku w sprawie zlikwidowania z dniem 1 kwietnia 1956 roku Urzędu Rozjemczego do Spraw Najmu.
8. Nr. 285/M z dnia 1 kwietnia 1956 roku w sprawie likwidacji miejskiego taboru konnego.

II. następujące uchwały Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 1 kwietnia 1956 roku:

1) **W sprawie przedłużenia linii tramwajowej na ul. Napiórkowskiego do toru kolejowego oraz ułożenia chodników i zadrzewienia tejże ulicy:**

Po referacie pp. inż. J. Brzozowskiego, naczelnika Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich, i inż. J. Rybołowicza, naczelnika Wydziału Technicznego, oraz po dyskusji, w której głos zabierali pp. Dr. T. Mogilnicki, W. Walczak, St. Kubasiewicz i A. Rybicka, postanowiono: wniosek członków Rady pp. St. Kubasiewicza, K. Jaworowskiego, J. Tomczyka i T. Wasilewskiego w sprawie przedłużenia linii tramwajowej na ulicy Napiórkowskiego do toru kolejowego oraz w sprawie ułożenia chodników i zadrzewienia tejże ulicy, zgłoszony na posiedzeniu Rady Przybocznej, odbytem w dniu 12 marca 1956 roku, przekazać:

1. Wydziałowi Przedsiębiorstw Miejskich w celu omówienia sprawy z Dyrekcją Kolei Elektrycznej Łódzkiej łącznie ze sprawą przedłużenia linii tramwajowej na ul. Dąbrowskiej do krańców miasta i na ul. Radwańskiej do Rzeźni Miejskiej;
2. Wydziałowi Technicznemu w celu wzięcia pod uwagę przy układaniu programu robót brukarskich na rok 1956.

2) **W sprawie przedłużenia przez Dyrekcję Kolei Elektrycznej Łódzkiej czasu kursowania tramwajów dziennych:**

Po wysłuchaniu referatu p. inż. J. Brzozowskiego, naczelnika Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich, postanowiono wniosek członka Rady p. K. Jaworowskiego w sprawie przedłużenia przez Dyrekcję Kolei Elektrycznej Łódzkiej czasu kursowania dziennych pociągów tramwajowych, zgłoszony na posiedzeniu Rady Przybocznej, odbytem w dniu 12 marca 1956 roku, przekazać Wydziałowi Przedsiębiorstw Miejskich w celu nadania odpowiedniego biegu.

5) W sprawie poczynienia przez Zarząd Miejski starań, mających na celu zaniechanie przez Łódzkie Towarzystwo Elektryczne pobierania opłat za dzierżawę liczników:

Po referacie p. inż. J. Brzozowskiego, naczelnika Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich, oraz po dyskusji, w której głos zabierali pp. B. Dobranc, W. Walczak i Dr. T. Mogilnicki, postanowiono wniosek członków Rady pp. J. Tomczyka, W. Walczaka, F. Libermana, St. Petermana, A. Cyrańskiego, K. Jaworowskiego, J. Zajączkiewicza i St. Kubasiewicza w sprawie poczynienia przez Zarząd Miejski starań, mających na celu zaniechanie przez Łódzkie Towarzystwo Elektryczne pobierania opłat za dzierżawę liczników, zgłoszony na posiedzeniu Rady Przybocznej, odbytem w dniu 12 marca 1956 roku, — przekazać Wydziałowi Przedsiębiorstw Miejskich w celu nadania sprawie należytego biegu.

Jednocześnie zdecydowano prosić Zarząd Miejski o rozpatrzenie sprawy pobierania przez Łódzkie Towarzystwo Elektryczne kaucyj od abonentów prądu.

III. Zawiadomienie Prezydenta Miasta, iż Gmina Miejska Łódź otrzymała z Funduszu Pracy na prowadzenie robót inwestycyjnych w roku 1956/57 następujące kredyty:

na budowę wodociągów	zł.	850.000.—
„ „ kanalizacji	„	1.050.000.—
„ „ przyłączy wodociągowych	„	100.000.—
„ regulację rzek Łódki i Bałutki	„	1.065.000.—
„ budowę ulic w osiedlu Łągowianki	„	200.000.—
„ roboty uliczne i ziemne	„	350.000.—
	<u>Razem</u>	<u>zł. 5.615.000.—</u>

Roboty sezonowe rozpoczną się zaraz po świętach Wielkiej Nocy. Robotnicy będą przyjmowani przez Urząd Pośrednictwa Pracy z kontyngentu pracujących w roku ubiegłym na robotach miejskich w miarę rozwoju robót. Zatrudnieni będą przez 4 dni w tygodniu do czasu, kiedy ilość dni będzie mogła być powiększona.

IV. Zawiadomienie Prezydenta Miasta, iż opiekunowie społeczni wydelegowali ze swego grona do Komisji Opieki Społecznej

pp. Walczaka Adama
Kosińską-Lorencową Wandę
Wasilewskiego Kazimierza
Krauzego Konstantego
Cieślaka Kazimierza

II. W sprawie wyboru 1 członka Rady Zarządzającej Kanalizacji i Wodociągów na miejsce inż. J. Kloclmana:

Na wniosek Prezydenta Miasta inż. W. Głazka postanowiono bez dyskusji powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 65.

Opierając się na § 7 Statutu Przedsiębiorstwa Miejskiego p. n. „Kanalizacja i Wodociągi m. Łodzi”, Rada Przyboczna — w związku z uchwałą swą Nr. 64 z dnia 12 marca 1956 roku — postanawia zaproponować powołanie ze swego ramienia do Rady Zarządzającej Kanalizacji i Wodociągów p. Zygmunta Raabego na miejsce p. inż. Jerzego Kloclmana.

III. W sprawie przyjęcia zapomogi od Komunalnego Funduszu Zapomogowego w wysokości zł. 45.781.—:

Po wysłuchaniu referatu p. J. Sochy, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 66.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 1 kwietnia 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Finansowego Nr. II P. 1118/55 z dnia 13 marca 1956 roku w sprawie przyjęcia w imieniu Gminy Miejskiej Łódź kwoty zł. 45.781.— tytułem reszty bezzwrotnej zapomogi, przyznanej uchwałą Komisji Komunalnego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego z dnia 5 marca 1956 roku na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1954 roku (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 846) z tytułu uszczerbku w dochodach m. Łodzi, wywołanego zniesieniem podatku komunalnego od towarów przywożonych drogami żelaznymi.

IV. W sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Łódź do Związku Elektryfikacyjnego Międzykomunalnego Przemysłowego Okręgu Łódzkiego w charakterze członka z udziałem w wysokości zł. 500.000.—:

Po wysłuchaniu referatu p. L. Chodakowskiego, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, oraz po dyskusji, w której głos zabierali członkowie Rady: pp. K. Jaworowski, inż. J. Kloclman, St. Pawłowski, Fr. Waszkiewicz, Z. Fiedler, B. Dobranc i St. Kubasiewicz,

członkowie Zarządu Miejskiego: pp. Prezydent inż. W. Głazek oraz Wiceprezydenci: K. Kozłowski i M. Godlewski, jak również p. inż. J. Brzozowski, naczelnik Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich, postanowiono — na wniosek członka Rady p. inż. J. Klochmana — powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 67.

Rada Przyboczna, nie godząc się z wnioskiem Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 1 kwietnia 1956 roku, zwraca się do Tymczasowego Prezydenta Miasta z wnioskiem o odroczenie decyzji w sprawie przystąpienia Gminy Miejskiej Łódź do Związku Elektryfikacyjnego Międzykomunalnego Przemysłowego Okręgu Łódzkiego w charakterze członka z udziałem zł. 500.000.— do czasu rozpatrzenia szczegółowego planu najbliższych zamierzeń Związku oraz omówienia finansowych podstaw Związku przez Komisję Finansowo-Budżetową z udziałem rzeczoznawców.

V. W sprawie nabycia od p. Marjanny Antosikowej działki gruntu, zajętej pod budowę drogi Łódź—Łagiewniki:

Po referacie p. Z. Raabego, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, postanowiono bez dyskusji powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 68.

Rada Przyboczna, przychyłając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 1 kwietnia 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. O. 46 A/2-55 z dnia 23 marca 1956 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź za sumę zł. 1.500.— od Marjanny Antosikowej działki gruntu, położonej przy ul. Brzezińskiej Nr. 170 i Nr. 172, zawierającej 450 mtr. kwadr. powierzchni, a zajętej pod budowę drogi Łódź—Łagiewniki.

VI. W sprawie nabycia od p. Pauliny Ende placu na poszerzenie targowiska przy ul. Rzgowskiej Nr. 66-a:

Po referacie p. Z. Raabego, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, postanowiono bez dyskusji powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 69.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 1 kwietnia 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII O. 46 e/1-55 z dnia 25 marca 1956 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź za sumę zł. 16.000.— od p. Pauliny Ende placu, położonego w Łodzi przy ul. Rzgowskiej Nr. 66-a, zawierającego 1552,1 mtr. kwadr. powierzchni, a przeznaczonego pod powiększenie istniejącego targowiska.

VII. W sprawie nabycia od p. Bolesława Splawskiego placu pod urządzenie ulicy i zieleńca, położonego w Łodzi przy ul. Pięknej Nr. 6:

Po referacie p. Z. Raabego, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, postanowiono bez dyskusji powziąć uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 70.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 1 kwietnia 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII O. 46 S/19-55 z dnia 25 marca 1956 roku w sprawie nabycia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź za sumę zł. 4.450.— od p. Bolesława Splawskiego placu, położonego w Łodzi przy ul. Pięknej Nr. 6, zawierającego 1022,8 mtr. kwadr. powierzchni, przeznaczonego pod ulicę i zieleńiec, a zajętego częściowo pod poszerzenie koryta rzeki Jasień i pod urządzenia kanalizacyjne.

VIII. W sprawie pokrywania weksłami należności przedsiębiorców i dostawców Zarządu Miejskiego:

Po wysłuchaniu referatu p. J. Sochy, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 71.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 1 kwietnia 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wy-

działu Finansowego Nr. II M. 7/56 z dnia 31 marca 1956 roku w sprawie wystąpienia do Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego z prośbą o upoważnienie Zarządu Miejskiego w Łodzi do pokrywania weksłami własnymi należności dostawców przedsiębiorstw miejskich: „Kanalizacja i Wodociągi” i „Gazownia Miejska” oraz należności przedsiębiorców i dostawców materiałów, niezbędnych do prowadzenia robót drogowych, do łącznej wysokości zł. 800.000.— z tem, że weksle te zostaną pokryte z kredytów, przewidzianych w budżecie Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1956/57.

IX. W sprawie otwarcia przez Komunalną Kasę Oszczędności m. Łodzi Zarządowi Miejskiemu kredytu na rachunku bieżącym w wysokości zł. 500.000.—:

Po wysłuchaniu referatu p. J. Sochy, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto jednomyślnie bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 72.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 1 kwietnia 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Finansowego Nr. II F. 11e/56 z dnia 1 kwietnia 1956 roku w sprawie wystąpienia do Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego z prośbą o upoważnienie Zarządu Miejskiego w Łodzi do korzystania w Komunalnej Kasie Oszczędności m. Łodzi z 8 ³/_e kredytu otwartego na rachunku bieżącym do wysokości zł. 500.000.—, zabezpieczonego akcjami Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego z prawem relombardu tychże w porozumieniu z Zarządem Miejskim w Łodzi.

O godz. 21 min. 45 Przewodniczący zarządza przerwę, wznawiając obrady o godz. 22 min. 10.

X. W sprawie wystąpienia do Rządu o wydanie ustawy, w ramach której byłaby możliwość poddania rewizji koncesyj przedsiębiorstw użyteczności publicznej, godzących w interesy dobra publicznego:

Po referacie p. K. Jaworowskiego, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, oraz po dyskusji, w której głos zabierali członkowie Rady: pp. St. Pawłowski, J. Tomczyk i J. Zajączkiewicz, powzięto większością głosów uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 73.

Zapoznawszy się z przebiegiem pertraktacyj Zarządu Miejskiego w Łodzi z Dyrekcją Sp. Akc. Kolej Elektryczna Łódzka, Rada Przyboczna stwierdza, że ze stanowiska, zajętego przez tę Spółkę w sprawie obniżenia taryfy tramwajowej, wynika, iż wykorzystuje ona przywileje, wypływające z koncesji, bez zwracania uwagi na interes mieszkańców miasta. Jakkolwiek zatem obniżka taryfy tramwajowej, przystosowana do obecnych warunków, staje się wobec tego niemożliwą bez zmiany koncesji.

Ponieważ i koncesje pozostałych instytucyj o charakterze użyteczności publicznej na terenie miasta Łodzi nie są korzystne dla interesów miasta i jego mieszkańców — Rada Przyboczna widzi możliwość zaradzenia złu tylko na drodze ustawodawczej.

W związku z tem Rada Przyboczna zwraca się do Zarządu Miejskiego z prośbą o wszczęcie na odpowiednim terenie właściwej akcji, mającej na celu doprowadzenie do wydania ustawy, w ramach której byłaby możliwość poddania rewizji koncesyj przedsiębiorstw użyteczności publicznej, godzących w interesy powszechnego dobra, za godziwym odszkodowaniem dla koncesjonariuszy za ewentualne przedterminowe rozwiązanie umów koncesyjnych.

XI. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Otylji Lenk o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji przy ulicy Marysińskiej Nr. 51:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 74.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. II. 1114/7-36 z dnia 24 lutego 1936 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) rozpatrzenie prośby p. Otylji Lenk z dnia 17 sierpnia 1935 roku o udzielenie zezwolenia na przebudowę istniejącej kotłowni na cele mieszkal-

ne oraz na jej nadbudowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Marysińskiej Nr. 51, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (budynek leży w pasie, przeznaczonym dla budynków parterowych gospodarczych).

XII. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Szulima Kochańskiego o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Zachodniej Nr. 19:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 75.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J-I. 1384/1-56 z dnia 28 lutego 1956 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ech lat na podstawie art. 59 i 585 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Szulima Kochańskiego z dnia 5 czerwca 1954 roku o udzielenie zezwolenia na budowę parterowej murowanej oficyny mieszkalnej na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Zachodniej Nr. 19, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (budowa leży częściowo w pasie wolnym od zabudowania, częściowo zaś w pasie budynków gospodarczych).

XIII. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby pp. Andrzeja i Janiny Tomczaków o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Górnej Nr. 51:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 76.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J-510/6-56 z dnia 28 lutego 1956 roku

w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-*ch* lat na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby pp. Andrzeja i Janiny małżonków Tomczaków z dnia 17 lipca 1935 roku o zezwolenie na dobudowę i przebudowę jednopiętrowej murowanej oficyny mieszkalnej oraz na budowę ustępów na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Górnej Nr. 51, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (budowa leży częściowo w pasie, przeznaczonym dla budynków gospodarczych, częściowo zaś w pasie wykluczonym z zabudowania).

XIV. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Feliksa Turskiego o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Nowo-Południowej Nr. 5:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 77.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. IV. 1752/7-36 z dnia 27 lutego 1936 r. w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-*ch* lat na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Feliksa Turskiego z dnia 8 listopada 1935 roku o zezwolenie na budowę składu papy, garażu, biur i ustępów murowanych na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Nowo-Południowej Nr. 5, ze względu na to, że omawiane budowle sprzeczne są z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leżą w pasie wolnym od zabudowania).

XV. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Ottona Kitlausa o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Mochackiego Nr. 14:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 78.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII J. VI. 1125-2/56 z dnia 20 lutego 1956 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Ottona Kitlausa z dnia 7 listopada 1955 roku o udzielenie zezwolenia na budowę 1-piętrowej murowanej przybudówki mieszkalnej na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Mochackiego Nr. 14, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (budynek leży poza tylną nieprzekraczalną linią zabudowania).

XVI. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Jadwigi Handke o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Ogrodowej Nr. 4:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 79.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII J. IV. 1555/5-56 z dnia 2 marca 1956 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Jadwigi Handke z dnia 15 października 1955 roku o udzielenie zezwolenia na budowę parterowych murowanych sklepów i ustępów na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Ogrodowej Nr. 4, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży w pasie wykluczonym z zabudowania).

XVII. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Samuela Hermana o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Legjonów Nr. 29:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 80.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału technicznego Nr. VII. J. III-914/14-56 z dnia 2 marca 1956 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. 59 i 585 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Samuela Hermana z dnia 28 maja 1955 roku o zezwolenie na budowę parterowej murowanej portjerni na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Legjonów Nr. 29, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży w pasie, przeznaczonym na poszerzenie ulicy Legjonów).

XVIII. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Stanisława Bubasa o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Rokicińskiej Nr. 141:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 81.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. IV. 1792/10-56 z dnia 5 marca 1956 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. 59 i 585 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Stanisława Bubasa z dnia 19 grudnia 1955 roku o udzielenie zezwolenia na budowę parterowej murowanej

otwartej szopy na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Rokicińskiej Nr. 141, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży w pasie wolnym od zabudowania).

XIX. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Anny Gajewskiej o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Bydgoskiej Nr. 55:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 82.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. I. 1522/9-56 z dnia 2 marca 1956 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ech lat na podstawie art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby pp. Anny Gajewskiej i Marjanny Słodzińskiej z dnia 26 lipca 1955 roku o udzielenie zezwolenia na budowę ustępu drewnianego i komórki drewnianej na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Bydgoskiej Nr. 55, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi (leży w pasie wolnym od zabudowy).

XX. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Stefana Skorupy o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Klonowej Nr. 56:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 83.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. I. 441/12-56 z dnia 5 marca 1956 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ech lat na podstawie

art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Stefana Skorupy z dnia 31 lipca 1935 roku o udzielenie zezwolenia na budowę parterowej murowanej szopy, przebudowę parterowej murowanej oficyny mieszkalnej oraz przebudowę budynku ustępów na pralnię na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Kłownej Nr. 36, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi (leży w pasie wolnym od zabudowania).

XXI. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Dawida Frydlanda o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Drukarskiej Nr. 28:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 84.

Rada Przyboczna, przychyłając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. I. 111/4-36 z dnia 2 marca 1936 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Dawida Frydlanda z dnia 21 marca 1935 roku o udzielenie zezwolenia na przebudowę drewnianej szopy na budynek mieszkalny na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Drukarskiej Nr. 28 ze względu na to, że omawiana przebudowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży częściowo w pasie budynków frontowych, częściowo zaś w pasie wykluczonym z zabudowania).

XXII. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Moryca Garfinkla o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Zagajnikowej Nr. 35:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 85.

Rada Przyboczna, przychyłając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII, J. IV. 1159/18 z dnia 5 marca 1936 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. art. 59 i 585 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Morcyca Garfinkła z dnia 5 grudnia 1935 roku o udzielenie zezwolenia na nadbudowę dwóch pięter nad istniejącą parterową oficyną na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Zagajnikowej Nr. 55, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży w pasie wolnym od zabudowy).

XXIII. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby pp. Stefana i Marjanny Jędrzejec o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Nowy Świat Nr. 52:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 86.

Rada Przyboczna, przychyłając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII, J. IV. 2550/2-36 z dnia 5 marca 1936 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. art. 59 i 585 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby pp. Stefana i Marjanny Jędrzejec z dnia 28 października 1935 roku o udzielenie zezwolenia na budowę frontowego drewnianego domu mieszkalnego i budynków drewnianych gospodarczych na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Nowy Świat Nr. 52, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (teren przeznaczony jest pod budowę szkoły).

XXIV. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Kazimierza Zubczaka o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Pogranicznej Nr. 59:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 87.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 5 marca 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. IV. 2201/20-56 z dnia 5 marca 1956 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ech lat na podstawie art. 59 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Kazimierza Zubczaka z dnia 5 listopada 1955 roku o zezwolenie na dobudowę i nadbudowę oficyny murowanej na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Pogranicznej Nr. 59, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży w pasie, przeznaczonym dla budynków gospodarczych).

XXV. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Franciszki Wojnarowskiej o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Brzezińskiej Nr. 120:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 88.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 1 kwietnia 1956 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. 211/II-17-56 z dnia 4 marca 1956 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ech lat na podstawie art. 59 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Franciszki Wojnarowskiej z dnia 26 listopada 1955 roku o udzielenie zezwolenia na przebudowę poddasza nad tylną murowaną ofi-

cyną mieszkalną na drugą kondygnację mieszkalną na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Brzezińskiej Nr. 120, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest za zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży w pasie budynków gospodarczych).

XXVI. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Bronisława Krygiera o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Poprzecznej Nr. 9:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 89.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 1 kwietnia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. V. 999/25-36 z dnia 11 marca 1936 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ech lat na podstawie art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Bronisława Krygiera z dnia 8 stycznia 1936 roku o udzielenie zezwolenia na budowę jednopiętrowego murowanego budynku frontowego mieszkalnego na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Poprzecznej Nr. 9, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży częściowo na terenie, przeznaczonym pod przedłużenie ul. Sanockiej).

XXVII. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby pp. Jana Bogusza i Adama Szafrąńskiego o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Wieniawskiego Nr. 56:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 90.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 1 kwietnia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. V. 1540/21-36 z dnia 12 marca

1936 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-eh lat na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby pp. Jana Bogusza i Adama Szafrąńskiego z dnia 3 lutego 1936 roku o udzielenie zezwolenia na nadbudowę I piętra nad parterowym drewnianym budynkiem mieszkalnym na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Wieniawskiego Nr. 36, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży w pasie wolnym od zabudowy).

XXVIII. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby pp. J. Jakubowicza i M. Gutermana o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Rzgowskiej Nr. 22:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 91.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 1 kwietnia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. V. 1147-14/36 z dnia 12 marca 1936 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-eh lat na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby pp. J. Jakubowicza i M. Gutermana o zezwolenie na budowę dwupiętrowej murowanej oficyny mieszkalnej i budynku murowanego parterowego gospodarczego na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Rzgowskiej Nr. 22, ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży częściowo w pasie wolnym od zabudowy, częściowo zaś w pasie budynków gospodarczych).

XXIX. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Franciszki Trzeby o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Lutomińskiej Nr. 55:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 92.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 1 kwietnia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII J. I. 712/4-36 z dnia 11 marca 1936 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Franciszki Trzeby z dnia 11 stycznia 1936 roku o udzielenie zezwolenia na nadbudowę poddasza mieszkalnego na frontowym budynku mieszkalnym i oficynie murowanej na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Lutomińskiej Nr. 35 ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży w pasie wolnym od zabudowy, a częściowo tylko w pasie budynków frontowych).

XXX. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby pp. Adolfa i Karoliny małżonków Knoff o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Smoczej Nr. 9-a:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 93.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 1 kwietnia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII J. V. 978-2-36 z dnia 12 marca 1936 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby pp. Adolfa i Karoliny małżonków Knoff z dnia 19 września 1935 roku o udzielenie zezwolenia na budowę parterowej drewnianej pralni na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Smoczej Nr. 9-a ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży w pasie wolnym od zabudowania).

XXXI. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Aleksandra Klingbeila o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Głównej Nr. 12:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 94.

Rada Przyboczna, przychyłając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 1 kwietnia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. V. 275/12-36 z dnia 20 marca 1936 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Aleksandra Klingbeila o udzielenie zezwolenia na rozbudowę istniejącej oficyny mieszkalnej na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Głównej Nr. 12, bez względu na to, że omawiana budowa sprzeczna jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (leży w większej części w pasie wykluczonym z zabudowania).

XXXII. W sprawie zawieszenia rozpatrzenia prośby p. Edwarda Łukaszewskiego o udzielenie zezwolenia na budowę na posesji, położonej przy zbiegu ulic Kordeckiego i Toruńskiej:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 95.

Rada Przyboczna, przychyłając się do wniosku Komisji do spraw ogólnych z dnia 1 kwietnia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. I. 2458/1-36 z dnia 20 marca 1936 roku w sprawie zawieszenia na przeciąg 2-ch lat na podstawie art. art. 39 i 385 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 202) rozpatrzenia prośby p. Edwarda Łukaszewskiego o udzielenie zezwolenia na budowę oficyny drewnianej mieszkalnej oraz drewnianego budynku gospodarczego na posesji, położonej w Łodzi przy zbiegu ulic Kor-

deckiego i Toruńskiej ze względu na to, że omawiana budowa sprzeczną jest z zamierzeniami regulacyjnymi miasta (projektowana oficyna leży w pasie budynków gospodarczych, budynek gospodarczy zaś poza tylną linią zabudowy).

XXXIII. W sprawie wyrażenia zgody — w drodze wyjątku — na dobudowę przez p. Zofję Pilasz budynku mieszkalnego na posesji przy ul. Emilji Plater Nr. 9:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 96.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 1 kwietnia 1936 roku, postanawia — po rozpatrzeniu wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. II. 3515/5-36 z dnia 13 marca 1936 roku — wypowiedzieć się za wyrażeniem w drodze wyjątku przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — zgody na dobudowę parterowego drewnianego budynku mieszkalnego oraz parterowego drewnianego budynku gospodarczego na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Emilji Plater Nr. 9, a stanowiącej własność p. Zofji Pilasz.

XXXIV. W sprawie wyrażenia zgody — w drodze wyjątku — na nadbudowę przez p. Augusta Telaske murowanego budynku mieszkalnego na posesji przy ul. Malinowej Nr. 16:

Po wysłuchaniu referatu p. W. Walczaka, jako sprawozdawcy Komisji do Spraw Ogólnych, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 97.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji do Spraw Ogólnych z dnia 1 kwietnia 1936 roku, postanawia — po rozpatrzeniu wniosku Wydziału Technicznego Nr. VII. J. I. 2392/2-36 z dnia 11 marca 1936 roku, wypowiedzieć się za wyrażeniem — w drodze wyjątku — przez Tymczasowego Prezydenta Miasta, w zastępstwie Rady Miejskiej, zgody na nadbudowę pierwszego piętra murowanego frontowego budynku mieszkalnego oraz na dobudowę murowanej klatki schodowej na posesji, położonej w Łodzi przy ul. Malinowej Nr. 16, a stanowiącej własność p. Augusta Telaske.

XXXV. Wolne wnioski:

Przewodniczący zawiadamia członków Rady, iż wpłynęły następujące wnioski:

1. członka Rady p. K. Jaworowskiego w sprawie rozpatrzenia przez Komisję do Spraw Ogólnych i Komisję Regulaminowo-Prawną sprawy ustalenia strefy wpływów m. Łodzi w obecnym czasie na sąsiednie tereny oraz przedłożenia wniosków w sprawie ewentualnego rozszerzenia granic miasta;
2. członka Rady p. K. Jaworowskiego w sprawie poczynienia przez Tymczasowego Prezydenta Miasta starań, mających na celu budowę przez Towarzystwo Osiedli Robotniczych domków mieszkalnych na terenie m. Łodzi na warunkach, możliwie zbliżonych do tych, jakie obowiązują w osiedlu robotniczym na Marysinie;
5. członków Rady pp. K. Jaworowskiego, A. Cyrańskiego, J. Tomczyka, St. Kubasiewicza, W. Walczaka, A. Rybickiej, St. Petermana i J. Sochy w sprawie: a) uwzględnienia przez Zarząd Miejski zgłoszonych przez Związki Zawodowe poprawek do obowiązujących obecnie przepisów o prawach i obowiązkach miejskich robotników sezonowych; b) stosowania przez Zarząd Miejski względem zatrudnionych na miejskich robotach sezonowych robotników stawek płacy, obowiązujących w różnych gałęziach przemysłu; c) przyznania przez Zarząd Miejski w roku 1956 miejskim robotnikom sezonowym ekwiwalentu za niewykorzystany urlop w normach dotychczas stosowanych.

Wniosek Nr. 1 — zdecydowano przekazać do rozpatrzenia Komisji do Spraw Ogólnych.

Wnioskowi Nr. 2 będzie nadany odpowiedni bieg w porozumieniu z Towarzystwem Osiedli Robotniczych.

Wniosku Nr. 5 Zarząd Miejski uwzględnić nie jest w stanie, gdyż: a) zgłoszone przez Związki Zawodowe poprawki do obowiązujących przepisów o prawach i obowiązkach miejskich robotników sezonowych są niczem nieuzasadnione, b) względem robotników sezonowych, zatrudnionych na prowadzonych przez Zarząd Miejski robotach publicznych stosowane są stawki płacy, ustalone przez Fundusz Pracy; o podwyższeniu na rok 1956 dotychczas obowiązujących stawek płacy mowy być nie może; c) na wypłatę dla robotników sezonowych ekwiwalentu za niewykorzystany urlop w budżecie Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1956/57 żadnych kredytów nie ma, zaś ewentualne oszczędności w tym budżecie będą raczej obrócone na zwiększenie czasu zatrudnienia robotników sezonowych.

Na zapytanie, zgłoszone przez pp. B. Dobranca, J. Zajączkiewicza i K. Jaworowskiego, co Zarząd Miejski zamierza zrobić z nabytą przez się Rzeźnią Bałucką, oraz w jakim stadjum znajduje się sprawa rozbudowy Rzeźni Miejskiej — p. inż. J. Brzozowski, naczelnik Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich, odpowiedział, iż projekt rozbudowy Rzeźni Miejskiej jest w opracowaniu i niebawem przedłożony będzie Zarządowi Miejskiemu do zatwierdzenia i że dopiero po zatwierdzeniu tego projektu stanie się aktualna sprawa należytego zużytkowania zabudowań Rzeźni Bałuckiej.

Wobec wyczerpania porządku obrad Przewodniczący o godz. 22 min. 50 posiedzenie zamyka, życząc członkom Rady Przybocznej wesołych świąt.

Sekretarz

(—) *Jan Barczewski*
(JAN BARCZEWSKI)
Kierownik Oddziału Ogólnego
Wydziału Prezydjalnego

Przewodniczący

(—) *W. Głazek*
(Inż. WACŁAW GŁAZEK)
Tymczasowy Prezydent Miasta

PROTOKUŁ
10 POSIEDZENIA RADY PRZYBOCZNEJ
PRZY TYMCZASOWYM PREZYDENCIE MIASTA ŁODZI

Łódź, dnia 25 kwietnia 1936 roku.

Komplet członków Rady 23.

Obecnych członków Rady 15.

I. Członkowie Rady Przybocznej:

- a) obecni: 1. Chodakowski Leon, 2. Cyrański Adam, 3. Dobranc Bertold, 4. Geyer Robert, 5. Klocman Jerzy, 6. Kubasiewicz Stanisław, 7. Liberman Fiszel, 8. Peterman Stanisław, 9. Raabe Zygmunt, 10. Rybicka Apolonja, 11. Socha Józef, 12. Tomczyk Józef, 13. Waszkiewicz Franciszek, 14. Walczak Walenty, 15. Zajączkiewicz Józef.
- b) nieobecni usprawiedliwieni: 1. Bilyk Alfred, 2. Jaworowski Kazimierz, 3. Fiedler Zygmunt, 4. Pawłowski Stanisław, 5. Wasilewski Tomasz, 6. Dr. Mogilnicki Tadeusz.
- c) nieobecni nieusprawiedliwieni: 1. Algajer Karol, 2. Lewandowski Andrzej.

II. Członkowie Zarządu Miejskiego:

- a) obecni: 1. Wiceprezydent Godlewski Mikołaj, 2. Wiceprezydent Kozłowski Kazimierz.
- b) nieobecni usprawiedliwieni: 1. Prezydent inż. Głazek Wacław, 2. Wiceprezydent Pączek Antoni.

III. Urzędnicy miejscy:

- obecni: 1. Barczewski Jan, 2. inż. Berliner Edward, 3. Chwalbiński Leon, 4. Hoffman Robert, 5. Kalinowski Mieczysław, 6. Kempner Stanisław, 7. Konopka Heljodor, 8. Librach Ignacy, 9. Waltratus Jan, 10. inż. Wojewódzki Wacław, 11. Wisławski Tadeusz, 12. Zalewski Józef.

Przewodniczący: Wiceprezydent Godlewski Mikołaj.

Sekretarz: Barczewski Jan, Kierownik Oddziału Ogólnego Wydziału Prezydjalnego.

Stenografki: Brzozowska Klara i Milewska Zofja.

Porządek obrad.

- I. **Zagajenie:** (stwierdzenie quorum, przyjęcie protokołu poprzedniego posiedzenia, przyjęcie porządku dziennego obrad).
- II. **Sprawozdanie Komisji Finansowo-Budżetowej** w przedmiocie przyjęcia pożyczek i dotacyj z Funduszu Pracy na prowadzenie robót publicznych w celu zatrudnienia bezrobotnych.
— referat p. L. Chodakowskiego —

I. Zagajenie:

Posiedzenie otwiera o godz. 20 min. 20 w zastępstwie Prezydenta Miasta inż. Głazka Waclawa — Wiceprezydent Miasta Godlewski Mikołaj, oświadczając, iż jest ono prawomocne. Na 23 członków Rady obecnych jest 15, nieobecnych 8, w tem 6 usprawiedliwionych.

Protokół 9 posiedzenia Rady Przybocznej z dnia 2 kwietnia 1936 roku uważa się za przyjęty wobec niezgłoszenia poprawek przez członków Rady, którym wyłożony on był do przeglądu.

Porządek obrad uzupełnia się:

1. punktem II. 2. obniżenie stawek miejskiego podatku hotelowego dla uczestników Rzemieślniczej Wystawy — Targów w Łodzi,
2. punktem II. 3. wybór 3 członków i 3 zastępców do Komisji Poroborowych.

Przyjęto do wiadomości,

iż w dniu 25 kwietnia 1936 roku w sali posiedzeń Zarządu Miejskiego odbędzie się posiedzenie Komitetu Nagrody Naukowej m. Łodzi na rok 1936.

W skład Komitetu weszli:

a) z ramienia Zarządu Miejskiego:

Tymczasowy Prezydent Miasta inż. Waclaw Głazek
Tymczasowy Wiceprezydent Miasta Mikołaj Godlewski.
Naczelnik Wydziału Oświaty i Kultury Jan Waltratus.

b) z ramienia instytucyj naukowych:

Ministerstwa Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. — radca dr. Zygmunt Zagórowski.
Polskiej Akademji Umiejętności — prof. dr. Marcei Handelsman.
Kasy im. Mianowskiego — prof. dr. Adam Krokiewicz.
Uniwersytetu J. Piłsudskiego — prof. dr. Włodzimierz Antoniewicz.

- Uniwersytetu St. Batoiego — prof. dr. Manfred Kridl.
 .. Jana Kazimierza — prof. dr. Franciszek Bujak.
 .. Jagiellońskiego — prof. dr. Tadeusz Lehr-Splaw
 wiński.
 .. Poznańskiego — prof. dr. Stefan Płachowski.
 .. Katolicko-Lubelskiego — prof. dr. Henryk Ży-
 czyński.

Wolnej Wszechnicy Polskiej — prof. dr. Stanisław Poniowski.

c) z ramienia Rady Przybocznej:

W związku z uchwałą Rady Przybocznej Nr. 5 z dnia 24 pa-
 ździernika 1955 roku — dr. Tadeusz Mogilnicki.

**II. W sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź z Fun-
 duszu Pracy 4-ch pożyczek krótkoterminowych w ogólnej sumie
 złotych 2.200.000.— na prowadzenie robót publicznych w celu
 zatrudnienia bezrobotnych:**

Po wysłuchaniu referatu p. L. Chodakowskiego, jako sprawozdawcy
 Komisji Finansowo-Budżetowej, oraz po udzieleniu przez p. Wice-
 prezydenta M. Godlewskiego odpowiedzi na zapytania p. Fr. Wasz-
 kiewicza, przyjęto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 98.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Fi-
 nansowo-Budżetowej z dnia 22 kwietnia 1956 roku, postanawia
 wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Pre-
 zydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku
 Wydziału Finansowego Nr. II M. 1/56 z dnia 22 kwietnia 1956
 roku w sprawie zaciągnięcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź
 z Funduszu Pracy w Warszawie następujących 4-ch krótkoter-
 minowych (z możliwością konwersji na długoterminowe) pożyczek
 na warunkach, wymienionych w projektach właściwych umów:

1. Nr. III. 1-56 na budowę wodociągów w wysokości zł. 850.000,
 zabezpieczonej na dochodach z inwestycji wodociagowych;
2. Nr. III. 2-56 na budowę kanalizacji w wysokości zł. 1.050.000,
 zabezpieczonej na dochodach z inwestycji kanalizacyjnych;
3. Nr. III. 3-56 na budowę przyłączy wodociagowych w wy-
 sokości zł. 100.000.—, zabezpieczonej na dochodach z inwe-
 stycji wodociagowych;
4. Nr. III. 5-56 na budowę ulic w osiedlu Łagiewniki w wyso-
 kości zł. 200.000.—, zabezpieczonej na dochodach, osiągniętych
 od adżacentów.

Rada Przyboczna przyjmuje jednocześnie do wiadomości:

1. że w razie, gdyby dochody wyżej wymienione okazały się niewystarczające, spłata pożyczek tych zabezpieczona zostanie na przypadających na rzecz Gminy Miejskiej Łódź wpływach z dodatków komunalnych do podatków państwowych oraz na wpływach z udziału Gminy Miejskiej Łódź w podatkach państwowych;
2. że zasadnicze oprocentowanie tych pożyczek wynosi 5,85% w stosunku rocznym, przy czym Fundusz Pracy przyjmuje na siebie obowiązek częściowego pokrywania tego oprocentowania w wysokości 2,85 % w stosunku rocznym.

III. W sprawie przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź dotacyj z Funduszu pracy w ogólnej sumie zł. 1.415.000.— na prowadzenie robót publicznych w celu zatrudnienia bezrobotnych:

Po wysłuchaniu referatu p. L. Chodakowskiego, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, przyjęto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 99.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 22 kwietnia 1936 roku, postanawia wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Finansowego Nr. II M. 1/36 z dnia 22 kwietnia 1936 roku w sprawie przyjęcia na rzecz Gminy Miejskiej Łódź z Funduszu Pracy w Warszawie następujących 2-ch dotacyj na warunkach, wymienionych w projektach właściwych umów:

1. Nr. R. III-4-36 na regulację rzeki Łódki i Bałutki w wysokości zł. 1.065.000.—;
2. Nr. R. III-6-36 na wykonanie robót ulicznych i ziemnych w wysokości zł. 350.000.—.

IV. W sprawie obniżenia stawek miejskiego podatku hotelowego dla uczestników Rzemieślniczej Wystawy-Targów w Łodzi:

Po referacie p. Z. Raabego, jako sprawozdawcy Komisji Finansowo-Budżetowej, powzięto bez dyskusji uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 100.

Rada Przyboczna, przychylając się do wniosku Komisji Finansowo-Budżetowej z dnia 22 kwietnia 1936 roku, postanawia

wypowiedzieć się za zatwierdzeniem przez Tymczasowego Prezydenta Miasta — w zastępstwie Rady Miejskiej — wniosku Wydziału Podatkowego Nr. III Ink. W. 1 R/11-56 z dnia 17 kwietnia 1956 roku w sprawie przyznania uczestnikom Rzemieślniczej Wystawy-Targów w Łodzi, mającej się odbyć w czasie od dnia 17 maja do 7 czerwca 1956 roku, 50%owej ulgi w opłacie miejskiego podatku hotelowego.

V. W sprawie wyboru 5-ch członków i 5-ch zastępców do Komisji Poborowych:

Na wniosek p. M. Godlewskiego, Wiceprezydenta Miasta, powzięto jednomyślnie uchwałę treści następującej:

Uchwała Nr. 101.

Opierając się na art. 17 ustawy z dnia 25 maja 1924 roku o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 61/1933, poz. 455) oraz na § 50 rozporządzenia wykonawczego do tejże ustawy z dnia 28 sierpnia 1934 roku (Dz. U. R. P. Nr. 85/1934, poz. 757) Rada Przyboczna postanawia zaproponować wydelegowanie w charakterze przedstawicieli Gminy Miejskiej Łódź:

1. do Komisji Poborowej Nr. 1 —
na członka — p. Walczaka Walentego,
na zastępcę — p. Jaworowskiego Kazimierza;
2. do Komisji Poborowej Nr. 2 —
na członka — p. Petermana Stanisława,
na zastępcę — p. Cyrańskiego Adama.
3. do Dodatkowej Komisji Poborowej —
na członka — p. Kubasiewicza Stanisława,
na zastępcę — p. Sochę Józefa.

VI. Wolne wnioski:

Na zapytanie, w jakim stadium znajduje się sprawa zaciągnięcia przez Gminę Miejską Łódź pożyczki na odnowienie taboru samochodowego Łódzkiej Straży Pożarnej Ochotniczej, skierowane pod adresem Zarządu Miejskiego przez pp. B. Dobranca, L. Chodakowskiego i J. Zajączkiewicza, p. K. Kozłowski, Wiceprezydent Miasta, odpowiedział, iż Zarząd Miejski łącznie z Zarządem Łódzkiej Straży Pożarnej Ochotniczej pertraktuje w tej sprawie z Dyrekcją Powszechną

nego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych od Ognia w Warszawie, który gotów jest łącznie ze Związkiem Towarzystw Ubezpieczeń od Ognia udzielić Gminie Miejskiej Łódź pożyczki na ten cel w kwocie zł. 400.000.—.

Wobec wyczerpania porządku obrad Przewodniczący o godz. 21 min. 55 posiedzenie zamyka.

Sekretarz

(—) *Jan Barczewski*
(JAN BARCZEWSKI)
Kierownik Oddziału Ogólnego
Wydziału Prezydyjnego

Przewodniczący

(—) *M. Godlewski*
(MIKOŁAJ GODLEWSKI)
Tymczasowy Wiceprezydent Miasta

WYKONANIE BUDŻETU

za miesiąc kwiecień

Dział	Nazwa działu	Wydatki zwyczajne		Stosunek % ₀
		preliminowano na okres roczny	wydatkowano za miesiąc kwiecień	
I	Zarząd ogólny	3,844,008.—	284,499.84	7,4
II	Majątek komunalny	167,474.—	12,468.38	7,4
III	Przedsiębiorstwa komunalne	436,543.—	—	—
IV	Splata długów	3,850,022.—	22,561.76	0,6
V	Drogi i place publiczne	1,366,660.—	167,385.54	12,2
Va	Pomiary i plany rozbudowy miasta	239,229.—	17,605.21	7,3
VI	Oświata	3,088,658.—	358,435.43	11,6
VII	Kultura i sztuka	559,455.—	51,955.44	9,3
VIII	Zdrowie publiczne	4,081,579.—	163,551.26	4
IX	Opieka społeczna	2,517,134.—	30,816.32	1,2
X	Popieranie rolnictwa	204,433.—	12,927.54	6,3
XI	Popieranie przemysłu i handlu	465,692.—	9,445.19	2
XII	Bezpieczeństwo publiczne	1,417,457.—	77,176.07	5,4
XIII	Różne	863,633.—	62,222.92	7,2
		23,101,977.—	1,271,050.90	5,5

ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI

1936/37 roku.

Dział	Nazwa działu	Dochody zwyczajne		Stosunek % /0
		preliminowano na okres roczny	wpłynęło za m-c kwiecień	
I	Majątek komunalny	149,065.—	19,824.89	13,2
II	Przedsiębiorstwa komunalne	3,088,538.—	386,130.63	12,5
III	Subwencje i dotacje	1,105,768.—	6,600.—	0,6
IV	Zwroty	2,409,238.—	27,725.95	1,2
V	Oplaty administracyjne	499,257.—	42,127.21	8,4
VI	Oplaty z urzędzeń dobra publicznego	636,402.—	54,012 09	8,5
VII	Dopłaty	—	—	—
VIII	Udział w podatkach państwowych*) .	3,100,000.—	—	—
IX	Dodatki do podatków państwowych*)	10,938,705.—	28,070.95	0,3
X	Podatki samoistne	1,280,000.—	187,176.31	14,6
XI	Różne	200,004.—	15,647.39	7,8
		<u>23,406,977.—</u>	<u>767,315.42</u>	<u>3,3</u>

UWAGA: *) Sumy te nie obejmują wpływów podatkowych za m-c kwiecień 1936 r. z powodu przekazania tych należności przez Izbę Skarbową dopiero w następnym miesiącu.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI

ZA CZAS OD 1-go DO 30-go KWIETNIA 1936 R.

NAZWA RACHUNKU	Bilans ctwarcia na dz. 1 IV. 1936 r.		O B R O T Y w miesiącu kwietniu 1936 roku	
	Winien	Ma	Winien	Ma
	Zł. gr.	Zł. gr.	Zł. gr.	Zł. gr.
Kasa	—	—	2,069,896.45	1,889,459.49
Wydatki budżetowe	—	—	1,190,005.78	8,119.44
Dochody budżetowe	—	—	8,658.99	1,119,607.57
Zakłady i Szpitale	—	—	126,157.16	36,972.60
Przedsiębiorstwa Komunalne	—	—	57,155.81	41,945.77
Zobowiązania z tyt. wykonania budżetu	—	—	1,945,278.90	1,156,654.55
Instytucje kredytowe	—	—	2,194,884.56	1,827,984.70
Sumy przechodnie	—	—	5,480,524.85	5,740,247.19
Weksle obce	—	—	—	—
Zaliczki	—	—	516,197.11	135,670.77
Dłużnicy i Wierzyciele	—	—	—	1,544,717.17
Akcepty	—	—	24,177.55	87,750.92
Depozyty walorowe obce	—	—	458,724.91	7,819.87
Deponenci	—	—	7,819.87	458,724.91
Pożyczki krótkoterminowe	—	—	—	—
Papiery wartościowe własne	—	—	17,064,816.14	95,500.—
Różne rachunki	—	—	19,924,272.07	36,929,556.96
	—	—	50,848,529.91	50,848,529.91

KRONIKA.

I. OGÓLNA.

O rozbudowę państwowego szkolnictwa średniego w Łodzi.

Zarząd Miejski m. Łodzi wystosował do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego memoriał, prosząc o jaknajwcześniejsze powołanie do życia nowych gimnazjów państwowych w Łodzi, względnie upaństwowienie istniejących.

Według danych statystycznych, na 75 tysięcy dzieci, uczęszczających do publicznych szkół powszechnych, 60 proc. stanowią dzieci najbiedniejszej ludności robotniczej, a około 30 proc. ludności mało zamożnej pracowniczej i rzemieślniczej.

Zarząd Miejski m. Łodzi wskazuje w swym memoriale, że wśród tych dzieci są jednostki bardzo wartościowe, które, nie mogąc dostać się do gimnazjów państwowych z braku miejsca, muszą wogóle zrezygnować z dalszego kształcenia się.

Łódź, która jest drugim miastem pod względem ludności w Polsce — pod względem liczby szkół państwowych znajduje się na ostatnim miejscu. Mamy na 650.000 mieszkańców tylko 4 gimnazja państwowe, podczas gdy np. Kraków na 250.000 mieszkańców ma 10 gimnazjów państwowych, a Lwów na 517.000 mieszkańców ma aż 16 gimnazjów państwowych. Łódź — pisze w swym memoriale Zarząd Miejski — miasto, które pierwsze wprowadziło obowiązek powszechnego nauczania, zasłużyła sobie na rozbudowę państwowego szkolnictwa średniego.

Wojewódzki Zjazd Przedstawicieli Powiatowych Związków Samorządowych województwa łódzkiego.

Dnia 19. IV. 1956 r. o godzinie 10 rano w sali Rady Miejskiej w Łodzi, przy ulicy Pomorskiej 16 odbył się zjazd wojewódzki przedstawicieli powiatowych związków samorządowych województwa łódzkiego.

Na zjazd przybył z Warszawy prezes Związku Powiatowego RP, b. min. Jaroszyński. Prócz tego na zjazd przybyli starostowie z powiatów województwa łódzkiego, jak star. Łazarski z Sieradza, star. Ostaszewski z Kalisza, Rosicki z Łasku, Makowski z pow. łódzkiego, poseł Płoczek, p. Stefański z Rudy Pabjanickiej i szereg przedstawicieli związków samorządowych z terenu województwa łódzkiego.

Na zjazd przybył Prezydent m. Łodzi inż. Głazek, wraz z wiceprezydentami, Godlewskim i Kozłowskim.

W imieniu magistratu łódzkiego powitał zjazd wiceprezydent Kozłowski, w imieniu Wojewody łódzkiego naczelnik Jellinek, podkreślając znaczenie Związków Powiatowych jako czynnika harmonizującego działalność samorządu z działalnością państwa.

Następnie prezes Jaroszyński wygłosił półtoragodzinny referat sprawozdawczy i omówił bolączki samorządów powiatowych w ogólności. Prezes Jaroszyński podkreślił, że samorząd powiatowy przeżywa nie tylko kryzys finansowy, ale kurczą się w wydatnym stopniu inwestycje po ostatnich zabiegach chirurgicznych rządu.

Po prezesie Jaroszyńskim składał obszernie sprawozdanie z całości kształtu działalności Związków Powiatowych dyr. Bronny, który omówił wszelkie zagadnienia dotyczące tej dziedziny.

Na zakończenie przystąpiono do wyboru dwóch członków Rady Związków Powiatowych. Dotychczas reprezentantami województwa łódzkiego byli b. starosta Rzewski i inż. Leopold z Łasku. Obecnie p. Rzewski został powołany przez Zarząd Związku Powiatowego jako specjalista spraw samorządowych na okres trzyletni.

Uruchomienie miejskich placów gier i zabaw.

Wzorem lat ubiegłych Miejski Referat Wychowania Fizycznego otworzył w dniu 20 kwietnia r. b. miejskie place gier i zabaw, które w roku bieżącym znajdują się w następujących punktach miasta: 1. Park Poniatowskiego, 2. Park Kolejowy, 3. Park 3-go Maja, 4. Park im. J. Piłsudskiego, 5. Park Źródliska, 6. Park Z. U. P. U., 7. Napiórkowskiego 52/54, 8. Senatorska 17, 9. Sosnowa 2, 10. Zakątna 29, 11. Abramowskiego 6, 8 i 10, 12. Pomorska 71, 13. Łagiewnicka 52, 14. Ceglana 14, 15. Urzędnicza 22, 16. Al. I Maja 26, 17. DREWNOWSKA 58, 18. Wysoka 57.

Większość placów wyposażona jest w przyrządy, jak to zjeżdżalnie i równoważnie. W najbliższym czasie piaseczniki na placach wypełnione zostaną piaskiem, który stanowi ulubioną zabawę najmłodszej dziatwy. Jako inowację Referat Wychowania Fizycznego wprowadza w roku bieżącym zjeżdżalnie dla najmłodszej dziatwy, które ustawione będą w parkach miejskich.

Zaznaczyć należy, że w okresie od 15 czerwca do 15 sierpnia gry i zabawy na placach prowadzone będą przez wykwalifikowane wychowawczynie.

Zgon zasłużonego obywatela i pedagoga.

W dniu 5 maja b. r. zmarł przedwcześnie, w wieku 55 lat, ś. p. Walenty Piaskowski, długoletni wychowawca i nauczyciel szkół łódzkich (Szkoly Rzemiosł, gimnazjów: H. Miklaszewskiej, C. Waszczyń-

skiej, K. Tomaszewskiego), a od 1920 do 1933 r. nauczyciel Miejskiego Seminarjum Nauczycielskiego. Był on wytrawnym i dzielnym wychowawcą, a jako syn powstańca był ożywiony gorącym patriotyzmem, który starał się wpoić w swych licznych wychowanków. Ś. p. W. Piaskowski pracował owocnie w wielu instytucjach społecznych, jak: Polska Macierz Szkolna, Tow. Krzewienia Oświaty, Związek Polskich Majstrów Fabrycznych, T-wo Muzeum Nauki i Sztuki i innych. Pracując przez przeszło 20 lat na stanowisku kustosa Muzeum Nauki i Sztuki, swą ofiarną, skrzętną i żmudną pracą przyczynił się do powstania, istniejących obecnie trzech Muzeów Miejskich. Cześć Jego zacnej pamięci!

II. Z ŻYCIA SAMORZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI.

Postanowienia Tymczasowego Prezydenta Miasta. W kwietniu 1936 roku Tymczasowy Prezydent Miasta powziął w zastępstwie Rady Miejskiej 56 postanowień, w zastępstwie zaś Magistratu — 50 postanowień.

Dla powzięcia postanowień zgłosił Wydział Prezydalny 2 wnioski, Wydział Finansowy — 6, Wydział Podatkowy — 10, Wydział Oświaty i Kultury — 1, Wydział Opieki Społecznej — 1, Wydział Zdrowia Publicznego — 4, Wydział Techniczny — 58, Wydział Plantacyj Miejskich — 1, Wydział Gospodarczy — 15, Wydział Wojskowy — 1, Wydział Przedsiębiorstw Miejskich — 4, Kanalizacja i Wodociągi — 5 wniosków.

15 postanowień dotyczy spraw finansowych, 6 — organizacyjnych, 6 — gruntowych, 24 — budowlanych, 8 — podatkowych, 10 — gospodarczych, 11 — przetargów, 1 — subwencji, 5 — opłat wszelkiego rodzaju, 2 — różnych.

Z ważniejszych uchwał wymienić należy:

1. Przyjęcie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź z Funduszu Pracy bezzwrotnej zapomogi w kwocie zł. 45.781.— z tytułu uszczerbku w dochodach m. Łodzi, wywołanego zniesieniem podatku komunalnego od towarów, przywożonych drogami żelaznymi.
2. Nabycie gruntów: a) pod drogę Łódź-Łagiewniki — Miasto-Las, b) pod po-

większenie istniejącego targowiska przy ul. Rzgowskiej oraz c) na poszerzenie koryta rzeki Jasieni i pod urządzenia kanalizacyjne.

5. Zaciągnięcie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź z Funduszu Pracy w Warszawie 4-eh krótkoterminowych (z możliwością konwersji na długoterminowe) pożyczek na ogólną kwotę złotych 2.200.000.— na budowę wodociągów, budowę kanalizacji, budowę przyłączy wodociągowych oraz budowę ulic w osiedlu Łagiewniki.
4. Przyjęcie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź z Funduszu Pracy w Warszawie 2-eh dotacyj w kwocie zł. 1.415.000.— na regulację rzeki Łódki i Bałutki oraz na wykonanie robót ulicznych i ziemnych.
5. Powołanie Komisji Poborowych Nr. 1 i Nr. 2 oraz Dodatkowej Komisji Poborowej.
6. Zatwierdzenie ogólnego projektu rozbudowy Rzeźni Miejskiej w Łodzi przy ul. Inżynierskiej Nr. 4 (wraz z targowiskiem).
7. Wyplacenie 8 osobom kwoty złotych 80.248.75 tytułem odszkodowania za tereny, stanowiące ich własność, a wyłączone na rzecz Gminy Miejskiej Łódź dekretem Naczelnika Państwa z dnia 19 lipca 1921 roku (Dz. U. R. P. Nr. 69, poz. 450) pod przedłużenie ulicy Towarowej na odcinku od ul. 6-go Sierpnia do ul. Karolewskiej.

NEKROLOG

Dnia 5 maja 1936 roku zmarł, przeżywszy lat 55

ś.†p.

WALENTY PIASKOWSKI

emeryt miejski

Cześć Jego pamięci!

ZARZĄD MIEJSKI W ŁODZI.

RUCH SŁUŻBOWY PRACOWNIKÓW ETATOWYCH ZARZĄDU MIEJSKIEGO W ŁODZI

ZA MIESIĄC KWIECIEŃ 1936 ROKU

A. ZWOLNIENIA:

a) urzędnicy:

Inż. Wyszowski Władysław, inżynier rejonowy Oddziału Drogowego z dniem 1. IV. 1936 roku.

B. MIANOWANIA:

a) urzędnicy:

Haro Feliks, sekretarz Wydziału Wojskowego — powierzono z dniem 1. IV. 1936 r. p. o. referenta z dotychczasowym uposażeniem.

Włodarski Józef, kancelista Wydziału Wojskowego, mianowany z dniem 1. IV. 1936 r. sekretarzem z dotychczasowym uposażeniem.

Kryszkowski Zygmunt, niższy funkcjonarjusz Wydziału Wojskowego, mianowany z dniem 1. IV. 1936 r. urzędnikiem na stanowisko kancelisty z dotychczasowym uposażeniem.

Wojdan Stanisław, referent Oddziału Sanitarnego, mianowany z dniem 1. IV. 1936 r., kierownikiem biura Oddziału Szpitalnictwa z dotychczasowym uposażeniem.

C. PRZENIESIENIA:**a) urzędnicy:**

Staniszewski Wincenty, referent Wydziału Plantacyj, przeniesiony z dn. 1. IV. 1956 r. na stanowisko referenta administracyjnego do Wydziału Ewidencji Ludności z dotychczasowym uposażeniem.

Graliński Włodzimierz, kierownik Oddziału Ogólnego Wydziału Technicznego, przeniesiony z dn. 1. IV. 1956 r., na stanowisko zastępcy naczelnika do Wydziału Plantacyj z dotychczasowym uposażeniem.

Busiakiewicz Waclaw, referent Oddziału Ogólnego Wydziału Prezydjalnego, przeniesiony z dniem 1. IV. 1956 r. na równorzędne stanowisko do Wydziału Wojaskowego z dotychczasowym uposażeniem.

Fornański Tadeusz, referent Wydziału Wojaskowego, przeniesiony z dniem 1. IV. 1956 r. na równorzędne stanowisko do Oddziału Ogólnego Wydziału Prezydjalnego z dotychczasowym uposażeniem.

Tomczyk Stanisław, sekretarz Wydziału Podatkowego, przeniesiony z dniem 1. IV. 1956 r., na równorzędne stanowisko do Oddziału Kultury i Oświaty Pozaszkolnej z dotychczasowym uposażeniem.

Konka Stanisław, kancelista Wydziału Podatkowego, przeniesiony z dniem 1. IV. 1956 r., na równorzędne stanowisko do Wydziału Ewidencji Ludności z dotychczasowym uposażeniem, zaś z dniem 30. IV. 1956 r. do Wydziału Technicznego z dotychczasowym uposażeniem.

Byczkowski Edward, referent Wydziału Opieki Społecznej, przeniesiony z dniem 1. IV. 1956 r., na równorzędne stanowisko do Wydziału Gospodarczego z dotychczasowym uposażeniem.

Polkowski Mieczysław, referent Wydziału Gospodarczego, przeniesiony z dniem 1. IV. 1956 r., na równorzędne stanowisko do Wydziału Opieki Społecznej z dotychczasowym uposażeniem.

D. PRZENIESIENIA W STAN SPOCZYNKU:**a) urzędnicy:**

Grabowska Marja, kasjerka II Zakładu Kąpielowego z dniem 1. IV. 1956 r.

Lorek Tadeusz, mierniczy Oddziału Pomiarów z dniem 10. IV. 1956 r.

b) niżsi funkcjonariusze:

Wesołowski Mikołaj, woźny szkoły powszechnej z dniem 1. IV. 1956 roku.

Formiziel Jan, woźny szkoły powszechnej z dniem 1. IV. 1956 roku.

Pogonowicz Jan, woźny szkoły powszechnej z dniem 1. IV. 1956 roku.

Włodarczykowa Barbara, woźna szkoły powszechnej z dniem 1. IV. 1956 roku.

Szymczak Stanisław, woźny szkoły powszechnej z dniem 1. IV. 1956 roku.

Rynasowa Karolina, woźna szkoły powszechnej z dniem 1. IV. 1956 roku.

Wójcikowa Marja, woźna szkoły powszechnej z dniem 1. IV. 1956 roku.

Kurowski Wawrzyniec, goniec Centralnej Ekspedycji z dniem 1. IV. 1956 roku.

Sokolowska Józefa, dozorca oddziałowy Szpitala św. Józefa z dniem 1. IV. 1956 r.

OKÓLNIK NR. 9.

DO

WSZYSTKICH WYDZIAŁÓW, URZĘDÓW
i PRZEDSIĘBIORSTW MIEJSKICHPRZEDMIOT:
TERMINOWE OGŁASZANIE PRZETAR-
GÓW NA ROBOTY I DOSTAWY.

Wobec stwierdzonego niejednokrotnie przez Urząd Kontroli:

- 1) stosowania zbyt krótkich terminów zgłoszeń zapotrzebowań na roboty i dostawy dla instytucyj miejskich.
- 2) skracania terminów składania ofert w ogłoszeniach przetargowych, agendy Zarządu Miejskiego stawiane są w przymusowej sytuacji ze względu na konieczność pośpiechu, przez co zmniejsza się możność skorzystania z pełniejszej konkurencji, wskutek zmniejszenia zasięgu uczestnictwa oferentów, a w wypadku braku materiałów lub opóźnienia w wykonaniu robót cierpi normalny bieg pracy w instytucjach miejskich.

Celem zapobieżenia wskazanym niedomaganiom zarządzam:

- 1) aby wszelkie zgłoszenia do wydziałów, przeprowadzających przetargi, potrzebnej ilości materiałów i przewidywanej ilości robót, uskuteczniały się w odpowiednim czasie z uwzględnieniem właściwego terminu ogłoszenia przetargu oraz czasu dokonania dostawy lub wykonania roboty,
- 2) aby w ogłaszanych przetargach przestrzegać terminów składania ofert, przewidzianych w ust. 1 § 15 Instrukcji o sposobie oddawania i odbierania dostaw i robót, a skracanie terminu ogłoszenia stosować tylko w nadzwyczajnych wypadkach, spowodowanych niezbędną koniecznością.

Tymczasowy Prezydent Miasta
(-) W. Głazek
(Inż. WACŁAW GŁAZEK)

OGŁOSZENIE.

Na podstawie art. 151 Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. Nr. 14 z 1956 r., poz. 154) Zarząd Miejski w Łodzi wzywa niżej wymienionych płatników państwowego podatku dochodowego do zgłoszenia się w biurze Wydziału Podatkowego (ul. Zawadzka 1, II piętro, pok. 12), celem odebrania nakazów płatniczych na wspomniany podatek, nadesłanych przez 9 Urząd Skarbowy w Łodzi:

Nr. ks. b.

4900. Fuks Józef, Piłsudskiego 48.
4657. Auerbach Frajdla, Piotrkowska 54,
168. Berger Abram, Kilińskiego 116.
456. Brzoza Wolf, Piłsudskiego 45,
4708. Buchalter Rywka, Kamienna 1.
504. Cygelfarb Noech, Piłsudskiego 56.
4712. Djament Złota, Szydłowice.

Nr. ks. b

812. Filarz Sruł, Południowa 27.
4716. Goldberg Amzel, Południowa 59,
1154. Goldberg Moszek, Skorupki 44,
1152. Goldberg Moszek J., Kamienna 1,
1525. Gulder Szymon, Zamenhoffa 19.
1191. Goldwasser Szyja, Cegielniana 5,
4720. Grynberg Izrael, Cegielniana 9.

Nr. ks. b.

4774. Jamnik Sura, Cegielniana 55,
 2457. Manela Gutman, Południowa 15,
 4742. Szmul Moniek, Kilińskiego 42,
 2654. Nowogrodzka Fajga, Kilińskiego 29,
 4756. Płoński Gedalje, Piotrkowska 24,
 4757. Rasz Mendel, Wierzbowa 8,
 4677. Rawicki Moszek, Cegielniana 8,
 3470. Szapiro Chaim, Piotrkowska 16,
 5458. Szajnfarber Kalman, Josek, Ogrodowa 9,
 5681. Szychwarg Berek, Wólczańska 126,
 5287. Scherman Izaak, Cegielniana 10,
 4795. Szulman Blima, Pilsudskiego 64,
 4765. Tajtelbaum Icek Dawid, Kilińskiego Nr. 40,
 5797. Trybownik Wolf, Narutowicza 46,
 5851. Wajeberg Szprynca, Ogrodowa 5,
 5952. Waksman Majlech, Kamienna 12,
 4651. Dr. Wegmajstrowa Gustawa, Śródmiejska 15,
 5941. Wajskohl Lejzer Boruch, Pilsudskiego 50,
 4627. Wielbińska Anna, Dr. Sterlinga 27,
 4797. Wolfson Hana Sura, Cegielniana 24,
 4126. Wolk Fryda, Piramowicza 7,
 4507. Zynger Juda Lajb, Narutowicza 58,
 161. Berek Nuta, Kilińskiego 42,
 4792. Skalowicz Gołda, Południowa 27,
 487. Cukier Pejsach, 11 Listopada 5,
 4725. Hinigsztok Juda Lajb, Południowa Nr. 15,
 2122. Lasman Moszek, Pilsudskiego 69,
 4757. Lichtensztajn Rajzla, Wólczańska Nr. 54,
 2277. Lipszyc Abram, 11 Listopada 51,
 2685. Opatowski Izrael Chil, Pilsudskiego Nr. 58,
 4122. Wolranek Hinda, Cegielniana 25,
 4526. Zelewicz, Pelta, Abramowskiego 1,
 1179. Goldszmidt Icek, Piotrkowska 42.

Nr. ks. b.

4595. Knorozowski Benjamin, Narutowicza Nr. 54,
 Fajgenbaum Chaja, Piramowicza 8,
 2800. Pion Jochwet, Kamienna 7,
 718. Engel Marjan, Narutowicza 18,
 185. Berkowicz Idel, Pilsudskiego 58,
 519. Borensztajn Wolf, Pilsudskiego 58,
 448. Buchwaje Dawid, Piotrkowska 22,
 676. Eidlic J. i S-ka z ogr. odp., Piotrkowska 16,
 4928. Goldfarb Lajb, P. O. W. 15,
 4950. Golch Bajla, Cegielniana 1,
 1227. Górko Symcha-Zolberg, Narutowicza 22,
 5078. Jachimowicz Lajb, Piotrkowska 18,
 4766. Jaworska Janina, Narutowicza 52,
 1756. Kaszub Icek, Cegielniana 20,
 1756. Kaszub Icek, Cegielniana 20,
 1852. Klajnerer Hendla, Cegielniana 58,
 2105. Lando Abram, Cegielniana 15,
 2254. Lichtensztajn i S-ka z ogr. odp., Cegielniana 72,
 2522. Miljoner Mordka, Kamienna 12,
 4996. Ostrowiecki Olichel, Cegielniana 15,
 4912. Podolański Szmul, Zamenhofska 25,
 5654. Schwalbe Maksymiljan, Piramowicza 2,
 5550. Smolarski Gedalje, Cegielniana 25,
 5690. Szymkiewicz Majer, Piramowicza 7,
 4968. Weinberg Chil, Południowa 51,
 4091. Wodzisławski Feliks, Cegielniana 45,
 4156. Wotitz Józef, Pl. Dąbrowskiego 1,
 4547. Zajdenwurm Abram, Kamienna 1,
 5119. Chanachowicz Arje, Cegielniana 5,
 4164. Zajbert Wolf, Południowa 7,
 5117. Gothelf Szaja, Narutowicza 56,
 2444. Margulies Awner, Pl. Dąbrowskiego Nr. 1,
 2820. Pławner Abram, Pilsudskiego 49,
 4156. Wotie Józef, Pl. Dąbrowskiego 1.

10 URZĄD SKARBOWY

nakazy płatnicze na państwowy podatek przemysłowy od obrotu za r. 1954:

Nr. ks. b.

164. Berliński Moszek, vel Mozes, Traugutta 10,
 4057. Hoffman Sergjusz, Piotrkowska 80.

Nr. ks. b.

1807. Matuział Wawrzyniec, Przejazd 44,
 2560. Dom Towarowy, wł. Juljusz Rozner, spadk. Artur Seidel, ul. Główna 41,

Nr. ks. b

272. Cygler Szulim, Sienkiewicza 9,
3609. Rozenewajg Moszek, Piotrkowska
Nr. 18,
Firmę Przemysł rybny „Hel“, Sp. z ogi.
odp., Kilińskiego 60, wezwanie z dn.
16. IV. 1956 r. w sprawie przedsta-
wienia ksiąg handlowych,
Fajerman Szlama, Narutowicza 7, posta-
nowienie z dn. 25. II. 1956 r. za

- Nr. II/2 Ewid. 57/55, w sprawie ulgi
w świadectwie przemysłowym,
Tomaszewski Hipolit, Piotrkowska 72, po-
stanowienie z dn. 5. IV. 1956 r.
Nr. II/2 Ewid. 19/54,
Lewit Łaja, Piotrkowska 88, decyzja za
odwołanie z dn. 19. III. 1956 r. L.
Zop. 80/55 wniesione przeciw wy-
miarowi podatku od obrotu za
r. 1955.

Po upływie czterech tygodni od daty ukazania się niniejszego ogłoszenia w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim doręczenie uważa się za uskutecznione.

Łódź, dnia 27 kwietnia 1956 r.

Tymczasowy Prezydent Miasta
(—) W. Głazek
(Inż. WACŁAW GŁAZEK)

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi w myśl art. 25 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. Ust. R. P. Nr. 25, poz. 202) podaje do publicznej wiadomości, iż, sporządzając na podstawie art. 21 cytowanego wyżej rozporządzenia szczegółowy plan zabudowania dla:

- 1) bloku, zawartego pomiędzy ul. Przejazd, Kilińskiego, Nawrot i Sienkiewicza oraz
- 2) części miasta, zawartej pomiędzy ul. 11 Listopada, Pomorską, północno-wschodnią granicą miasta, ul. Julianowską, Zgierską i północno-zachodnią granicą miasta —

zamierza dokonać w odniesieniu do tych obszarów zmian w ogólnym planie zabudowania m. Łodzi, zatwierdzonym przez Min. Spraw Wewnętrznych w dniu 28 marca 1955 roku za Nr. B0-54-1-61.

W związku z powyższem interesowani mogą zaznajamiać się z projektem omawianego planu w Oddziale Regulacji Miasta, Plac Wolności 14, pokój 47, w okresie od dnia 15 maja 1956 roku do dnia 15 czerwca 1956 roku w godzinach od 15-ej do 15-tej z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych, w okresie zaś od dnia 15 czerwca 1956 roku do dnia 1 lipca 1956 roku mogą zgłaszać wnioski do Zarządu Miejskiego w sprawie tego planu.

Łódź, dnia 30 kwietnia 1956 roku.

Tymczasowy Prezydent Miasta
(—) W. Głazek
(Inż. WACŁAW GŁAZEK)

OGŁOSZENIE.

Bilans Spółki p. f. Towarzystwo dla Handlu i Przemysłu Mięsnego S. Diszkin, Spółka Akcyjna w Łodzi, na dzień 31 grudnia 1955 roku. STAN CZYNNY: R-k Placu Pomorska 71 zł. 54.462.95. R-k Nieruchomości zł. 202.759.15. R-k Maszyn zł. 50.000.—. R-k Ruchomości zł. 2.288.75. R-k Kasy zł. 3.788.55. R-k Weksli zł. 4.557.28. R-k Protestów zł. 2.191.65. Obligacje 60/0 Poż. Nar. zł. 278.—. Obligacje 50/0 Pr. Poż. Inwest. zł. 400.—. Dłużnicy: Lokatorzy domów zł. 51.744.20. Sukces. po Diszkinowej zł. 108.178.45. Dług hipoteczny Braun Grodno zł. 8.880.—. Banki zł. 527.20, różni p/g wyszczeg. w ks. inwent. zł. 50.025.—. R-k Zysków i strat zł. 55.408.20. Sumy Przechodnie: P/g wyszczeg. w dzienniku zł. 56.942.50, suma bilansowa zł. 592.211.84. Sumy pozabilansowe: R-k kaucji Hipotecznej zł. 222.500.—. R-k żyra Wekslowego zł. 52.592.42. Ogólna suma złotych 867.104.26. STAN BIERNY: Kapitał akcyjny zł. 500.000.—. Fundusz Amortyzacyjny zł. 21.177.08. Wierzyciele: R-k Akceptów zł. 41.200.—. R-k Wierzyc. Hipot. Piotrk. 8 p/g wyszczeg. zł. 56.700.—. R-k Wierzyc. Hipot. Piotrk. 51. Zylber zł. 59.000.—. R-k Zaległych podatków P. i K. zł. 59.865.54. Dostawcy: P/g wyszczególnienia zł. 24.574.42. Sumy Przechodnie: P/g wyszczeg. zł. 45.694.80. Suma bilansowa 592.211.84. Sumy Pozabilansowe. R-k Zabezpieczenia Hipotecznego zł. 222.500.—. R-k Weksli w obiegu zł. 52.592.42. Ogólna suma zł. 867.104.26.

Rachunek zysków i strat zamknięty na dzień 31 grudnia 1955 roku: Winien: Fundusz Amortyzacyjny 10/0 wart. nieruchom. zł. 1.795.95, 50/0 wart. ruchom. zł. 108.92. R-k Wyd. Nieruchom. Piotrk. 51 zł. 9.706.27. R-k Wyd. Nieruchom. Piotrkowska 8 zł. 5.519.62. R-k Podatk. Nieruch. P. 8 zł. 5.586.10. R-k Podatk. Nieruchom. P. 51 zł. 8.590.66. R-k Ubezpieczeń zł. 708.56. Odsetki Hipoteczne zł. 8.811.60. R-k Komornego Nieruch. P. zł. 51.955.60. R-k Pensji zł. 19.788.58. R-k Kosztów Handlowych zł. 2.627.58. Odsetki od dysk. Weksli zł. 1992.45. Netto zysk za r. 1955 zł. 4.909.59. Razem zł. 70.879.08. MA: Państw. 50/0 Oblig. Ziemskie zł. 470.—. R-k Komornego Nieruchom. P. 8 zł. 26.710.94. R-k Komornego Nieruchom. P. 51 zł. 45.698.14. Razem zł. 70.879.08.

Bilans Spółki p. f. „Wędliniarnie S. Diszkin, Sp. Akcyjna w Łodzi“ na dzień 31 grudnia 1955 roku. STAN CZYNNY: R-k Ruchomości zł. 49.150.58. Remanent Inwentarzowy oraz maszyn fabryki zł. 55.590.82. R-k Dłużników: M. Gordon dzierz. zł. 51.957.—. Sumy Przechodnie „Tow. dla H. i Prz. M. S. Diszkin, S. A. w Łodzi“ zł. 45.045.80. Obligacje 50/0 Premj. P. Inw. zł. 240.—. Suma bilansowa zł. 200.000.—. STAN BIERNY: Kapitał Akcyjny zł. 200.000.—. Rachunek zysków i strat zamknięty na dzień 31 grudnia 1955 roku: WINIEN: R-k Ubezpieczeń zł. 176.68. R-k Kosztów Handlowych zł. 1.489.95. R-k Pensji zł. 4.570.58. Fundusz Amortyzacyjny zł. 1.550.29. R-k Diszkin Sukc. zł. 10.000.—. Strata z lat ubiegłych wykazana na dzień 31. XII. 1954 r. zł. 58.458.50. Razem zł. 56.006.—. MA: R-k Dzierżawy zł. 6.000.—. Obligacje 60/0 Poż. Narod. zł. 6.—. Kapitał Akcyjny, przeniesienie strat zł. 50.000.—. Suma razem zł. 56.006.—.

OGŁOSZENIE.

Firma: „Zjednoczeni Rzeźnicy“ (Łódź, Główna Nr. 26), zagubiła potwierdzenia zgłoszeń na prowadzenie przedsiębiorstwa przy ul. Wólczańskiej Nr. 119, Pomorskiej 5, Sienkiewicza 50 i Piotrkowskiej Nr. 290, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Edward Mokrosiński, zam. w Łodzi przy ul. Zgierskiej Nr. 15, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Mieczysław Nagórski, zam. w Łodzi przy ul. Radwańskiej Nr. 9, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Stanisław Szymczakowski, zam. w Łodzi przy ul. Pszennej Nr. 12, zagubił dowody tożsamości koni, zarejestrowanych w Wydziale Wojskowym Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Pinkus Kalman, zam. w Łodzi przy ul. Cegielnianej Nr. 14 (dawniej Sienkiewicza Nr. 6) zagubił kartę rejestracyjną wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Izaak-Jakób Goldberg, zam. w Łodzi przy ul. 1-go Maja Nr. 20, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Tartak „Polonja“ L. Bielinki, mieszczący się przy ul. 11-go Listopada Nr. 111, zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Kalman Herszlichowicz, zam. w Łodzi przy ul. Lipowej Nr. 56, zagubił kartę rejestracyjną, wydaną przez Wydział Wojskowy Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Karol Kittel, zam. w Łodzi przy ul. Nawrot Nr. 87, zagubił kartę rzemieślniczą, wydaną przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Zarządu Miejskiego w Łodzi.

OD REDAKCJI.

Do niniejszego numeru dołączona zostaje broszura p. Ajnenkiela Eugenjusza pod tyt. „O mieszkanie Józefa Piłsudskiego w Łodzi i pamiątki jego pracy“, wydana nakładem Zarządu Miejskiego w Łodzi.